

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Zobowiązanie burski 2003
D. Krowczyński
oprac. według. 22 X 2013
B. Rojek

BIELAK Wiktoria
zd. Osmolanka
ps. "Pite", "Wikte"
(1896 - 1941)

SZP-ZWZ
Lublin

3342/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — BIEŁAK Wiktorie.....

2d. Osmolanka.....

3342/WSK

I/1. Relacja ✓ k-37

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k-20

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora ✓ k-20

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓ k-20

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ k-20

VI. Fotografie 200. 3kon AK

T. 3342/WSK

+
Bielak Wiktoria z d. Osmolańska (1896-1941).

I/1 RELACJE I BIOGRAMY

1. Relacja Wiktonii Bielak opracowana przez Helenę Pachowicz - cioteczną siostrę W. Bielak i Teresę Goś, wnuczkę siostry W. Bielak. Wpływ do Fund. 7.04.2003. Rękopis na kłatkowanym papierze A-4, k.5, s.5. Sama relacja k.2, s.2. Reszta poświęcona jest rodzinie relatorki. Do relacji dołączona jest kserokopia karty ze "Słownika uczestniczek...", zawierająca biogram W. Bielak (str. 37).
2. Relacja Wiktonii Bielak z d. Osmolańskiej - opr. i przedruk przez M. Sulej i W. Mintal w 2007r. Druk komputerowy A-4, k.3, s.3. Fotografia integralnie wydrukowana w tekst. Dwa egzemplarze.
3. Biogram Wiktonii Bielak z d. Osmolańska, opr. przez J. Kromp 2. VI. 2003r. Druk komputerowy - z uwagami obowiązkowymi E.2. A-4, k.3, s.3.
4. Biogram Wiktonii Bielak opracowany przez E. Zerkę i J. Kromp do I tomu "Słownika VM Kobiet", z uwagami recenzenta B. Chnamouskiego. Druk komputerowy A-4, k.3, s.3.
5. Biogram opr. przez Wiesława Mintala i Mirosława Suleja - przedruk z "Kombatanta" - Kwiecień 2002. Fotografia integralnie wydrukowana w tekst. Dwa egzemplarze po lk. 1,5 str. Łącznie 2 kartki, 3 str.

dotyczy UM
Wiktoria Bielak

FUNDACJA "Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek" w Toruniu
Wpłynęło dnia: <u>7.04.2003</u>
L. dz. <u>809 / WSK-412/03</u>
Załączniki:
Referent:

Fundacja
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej
Służby Polek"
w Toruniu

Serdusze pozdrowienie z Dublinu z życzeniami
zdrowia, pomysłowości i zadowolenia z pracy.

Przesyłam Pomistwu krótki życiorys mojej
kuzynki Wiktorii Bielak oraz jej rodziny.

Wiktoria Bielak z domu Osnowa
urodzona w Dziemkowicach k/ Krasnika 24.02.1896r.
córka Tomasa i Józefy z Gudziszskich.
Wiktoria była nauczycielką - początkowo uczyła dzieci
w rodzinie, a następnie z całej wioski.
W czasie I wojny światowej była łączniczką, tam też poznała
swojego - uczestnika wojny Józefa Bielaka późniejszego męża.
W 1921r. wyszła za męża, a w 1922r. urodziła się im córka
Danuta (obecnie zamieszkała w Łanach). Józef Bielak jak
widać z wojny już był chorą (szeloty), gdy córka miała
9 miesięcy zmarł - 06.10.1922r. (żył 33 lata).
W. Bielakowa następnie pracowała w Redakcji Gazety Dubelskiej
ABC jako sekretarka naczelnego redaktora.

Później przenieśli się do Łowczu Miejskiego w Lublinie i tam pracowali do dnia aresztowania (aresztowana została w biurze).

Działalność konspiracyjną wg zeznań publikacji - (rodzina domyślała się o pracy konspiracyjnej, ale ze strony W. Prielakowej objęte to było ścisłą tajemnicą).

Pochowane została przez Łowczu Miejski w Lublinie przy ul. Władkiej (rodzinie zabroniono uczestniczenia w pochówku), a następnie ekskumowana przed wyjazdem córki do Łowczu i spocynęła na cmentarzu w Lublinie przy ul. Lipowej razem z mężem.

Po aresztowaniu przez gestapo najprawdopodobniej żandarmerii zabrali Wilkę do mieszkania (w Lublinie ul. Narutowicza 13 - oficyna na 3-cim piętrze) i z mieszkania została zabrana aresztowana córka Danuta (również była w konspiracji) została przewieziona do więzienia na Ławku, a następnie do obozu na Majdanku. Z obozu na Majdanku Danuta Prielak ze zabranych pieniędzy przez Helenę Pachowicz wśród rodziny i znajomych miała być kanoniami wyprawiona. Umówiono był już dzień przekazania pieniędzy i wyprawienie, ale dzień wcześniej została zabrana i przewieziona do obozu w Ravensbrück.

Do mieszkania W. Prielak żandarmerii psychologili (byli) Wilkę dzi i oprócz córki prawdopodobnie aresztowali jeszcze 17 osób. Dotychczas nie wiemy - rodzina miała zabronione przez znajomych - odwiedzić i wchodzenie tam i po tych wydarzeniach miał w tym mieszkaniu już nie być.

Rodzice:

Tomasi i Józefe Osuńowie zajmowali się gospodarskim rolnictwem we wsi Dzielnowice ul. Krasnina. Mieli około 30 morgów ziemi, ale z uwagi na to, że mieli 10 dzieci sprzedali tę posiadłość i kupili większy majątek we wsi Zagórze gm. Łyców. Tam też zmarli i spoczywają na cmentarzu w Świernowie gm. Łyców.

Śp. Tomasz Osuńowie zmarł 26.07.1943 r. żył 82 lata

Śp. Józefe Osuńowie z Głodnińskiego zmarł 13.04.1939 r. żył 72 lata

Rodzina:

Śp. Seweryna Skowczyła miała rolniczą żmianę przy drodze w 1928 r.

Śp. Hilitoria j. u.

Śp. Apolonie była żołnierzką sziwie podczas II wojny światowej w czasie bombardowania szpitala (była po operacji)

Śp. Feliksa Zali mieszkała we wsi Wielkopole. Następnie wyjechała z rodziną do Krajewki. Zmarła w 1985 r.

Śp. Jan - zajmował się rolnictwem początkowo mieszkał we wsi Zagórze. Następnie wyjechał z rodziną

Śp. Marianus, urodz. w. 1904 r. zmarł 21.03.1968 r.

zajmował się gospodarskim we wsi Zagórze.

Śp. Antoni w. 1906 r. zmarł 01.06.1992 r. zajmował się gospodarskim - mieszkał we wsi Świernow

Śp. Aniela Augustowska w. 1908 r. zmarła 15.09.1995 r. mieszkała w Lublinie prowadziła praktykę, a następnie zajmowała się oprowadzaniem

Hanna Potępa ur. 1910. była u siostry W. Bielali
zdobyła wykształcenie, ukończyła z mężem z
nauczycielką, pracowała jako maszynistka party
u Lipie u Krasnika. Następnie wienkato
u dublinie, później wyjechała do obwoha -
prawdopodobnie jeszcze żyje.

Sp. Irene Ryc ur. 1916. mieszkała we wsi Zagórze na górowanie.
Następnie wyjechała do Pruska Górnego.
Pracowała u Culwona wraz z mężem
Zmarła 24 grudnia 2001r.

Przesyłamy Państwu zdjęcie: przedłożone one

1) od lewej: Hanna Potępa (siostra), Bielali Wiktoria,
Bielali Danuta, Bronisława Purc - cioteczka siostra

2) od lewej: córka Hanny Potępy, Danuta Bielali,
Hanna Potępa, Janina Papiernik (siostrzenica -
córka Marianny Wozniakowej). Na oryginalne
jest pieczęć z datą 19.03.1938r. - w imieniu
Józefa Piłsudskiego - miasto Dublin nadzorowane
(ze względu na zniszczenie, zatamowanie zdjęcie
zostało zrekonstruowane obecnie).

3) nagrobek Mikłowi i Józefa Bielaliów.

Jeżeli uważacie Państwo że interesujące prosimy o
porozmawianie w archiwum Fundacji, jeżeli nie to prosimy o adre-
sie na adres Heleny Pachonias lub Teresy Gos.

Prosimy Państwa również o przesłanie
słownika w którym znajdzie się biogram

Mikłowi Pielałi na adres Heleny Pachowicz ul. 1
Teresy Góś Sz. 1 oczywiście ze załatwieniem pocztowym.

Dziękujemy Panistwu za pracę nad słownikiem,
życzymy sukcesów i zadowolenia.

Lublin 30.03.2003.

Heleny Pachowicz
Teresa Góś

Heleny Pachowicz - cioteczna siostra W. Pielałi

Teresa Góś - wnuczka Marianny Hoznicowej - siostry W. Pielałi

Teresa Góś
ul. Sowiak 3/17
20-323 LUBLIN

rozstrzelana w Białachowie k. Grudziądza jako jedyna kobieta w grupie 39 mężczyzn.

Rej. Barbary Bidzińskiej-Sesłowskiej (córki).

BIEDA TATIANA (1923–25 IV 1945), ur. w Majcienicach, rej. Półtawa (ZSRR), c. Martyna; szeregowca, telefonistka 4 samodzielnego pułku łączności ludowego WP, poległa na froncie w walkach o Berlin, pochowana na cmentarzu wojennym w Zgorzelcu.

283, s. 372; 376, s. 112; 568, s. 100–101.

BIEDRZYCKA WALENTYNA z d. Wolska (14 III 1874–1 II 1945), z Warszawy, lingwistka, nauczycielka; czł. i łączniczka Stronnictwa Pracy, aresztowana w listopadzie 1941 z mężem Władysławem, więziona na Pawiaku, torturowana w al. Szucha, 30 V 1942 wywieziona ze szpitala więziennego do Ravensbrück, nr oboz. 11354, gdzie mimo podeszłego wieku i choroby była czynna w tajnym nauczaniu; zmarła z wycieńczenia.

131; 235, s. 151, 169, 171; 236, s. 282–283; 272, s. 137, 380; 278, s. 594; 346, s. 295, 415, poz. 88, 542, s. 419.

BIEGALUK TEKLA (?–V 1944), z Dubin w pow. bielskim; łączniczka oddziału im. F. Dzierżyńskiego na Białostocczyźnie, ujęta w Puszczy Białowiejskiej, zginęła w Białowieży rozzerwana przez psy gestapo.

BIELAKOWA WIKTORIA z d. Osmolanka „Pila”, „Wikta” (24 II 1896–29 30 VIII 1941), ur. w Dzierżkowiecach, zam. w Lublinie, c. Tomasz i Józefy z Grudzińskich; przed I wojną światową uczestniczka walki niepodległościowej; w konsp. od października 1939 w SZP-ZWZ, do lipca 1940 kurierka do specjalnych zleceń w komendzie Okręgu Lublin „Trzcina”, kierowała komórką więzienną, od sierpnia t.r. do marca 1941 była szefem łączności konsp. po Celinie Iwanowskiej (zob.) i jedyną łączniczką komendanta Okręgu do kontaktów z KG ZWZ w Warszawie; aresztowana 28 VIII 1941 w biurze Opieki Społ., badana „Pod Zegarem”, torturowana, w śledztwie nic nie ujawniła, powiesiła się w celi; odzn. pośm. orderem Virtuti Militari, st. sierż. (wg zapisu w księdze cmentarnej zmarła 9 IX, wg relacji zebranych „Pod Zegarem” j.w.).

12, poz. 2; 118, 123, sygn. III/21/12; 140, t. 1, s. 1, poz. 2; 254, s. 15–16, 21, 191–192, 314, 1277, s. 228; rel. Janiny Gołębiewskiej.

BIELAKOWA BRONISŁAWA (ok. 1925–9 IX 1943), zam. w Bielance w pow. nowotarskim; rozstrzelana za udzielanie pomocy partyzantom; pochowana na cmentarzu w Rabie Wyżnej.

571, s. 244

BIELAWSKA ANNA (25 VIII 1870–4 VI 1943), zam. w Zagajach w pow. miechowskim; rozstrzelana w egzekucji zadenuncjowanych czł. i sympatyków Polskiej Wojskowej Organizacji Rewolucyjnej.

400, s. 62; 1105, s. 185, przyp. 30.

BIELAWSKA ANTONINA (1924–27 XII 1944), zam. w Kuznicy Błotńskiej w pow. sieradzkim, c. Józefa, gajowego, i Władysławy; rodzina działała w konsp., A. B. była łączniczką Obwodu ZWZ-AK Sieradz; aresztowana 24 XII 1944 z ojcem i bratem Władysławem oraz 12 osobami, wszyscy oskarżeni

uczestniczyli w partyzantce radzieckiej; A. B. powieszona w areszcie gestapo w Sieradzu, pozostałe osoby tej grupy zginęły w więzieniu w Radogoszczu pod odzią, podpaloną przez Niemców w styczniu 1945.

BIELAWSKA HELENA (29 X 1910–4 VI 1943),

am. w Zagajach w pow. miechowskim; rozstrzelana w egzekucji czł. i sympatyków Polskiej Wojskowej Organizacji Rewolucyjnej (zob. Anna Bielawska).

40, s. 62; 1105, s. 185.

BIELAWSKA JANINA (2 III 1914–4 VI 1943),

am. w Zagajach w pow. miechowskim; rozstrzelana w egzekucji czł. i sympatyków Polskiej Wojskowej Organizacji Rewolucyjnej (zob. Anna Bielawska).

40, s. 62; 1105, s. 185, przyp. 30.

BIELEC HELENA (18 III 1895–4 I 1945), ur.

w Józefowie, zam. w Nowej Wsi w pow. lipnowskim; aresztowana przez gestapo z Grudziądza za pomoc udzielaną partyzantom.

40, s. 62; 1105, s. 185, przyp. 30.

BIELECKA ANNA (?–lato 1942), zam. w Koszalach w pow. bielskim w woj. białostockim; rozstrzelana wraz z ujętym w jej zabudowaniach żołnierzem radzieckim zbiegłym z obozu jenieckiego, któremu udzielała schronienia.

1482.

BIELECKA JADWIGA (?–okup.), zam. w Zarzeczce w pow. węgrowskim; rozstrzelana za pomoc udzielaną żołnierzom radzieckim zbiegłym z obozu jenieckiego w Ostrówku Węgrowskim, przedostającym się do partyzantki; jej mąż Jan, rzemieślnik, reperował im broń.

744.

BIELECKA MARIA z d. Sobel (ok. 1900–3 III 1944), ur. w Kuliczkowie w pow. sokalskim, c. Bernarda i Rozalii z Podhornych; żołnierz ochotniczka PSK w Armii Polskiej na Środkowym Wschodzie, zmarła w Palestynie; pochowana na Cmentarzu Ramleh.

73; 782, s. 77, lista A.

BIELECKA PAULINA (?–1942 lub 1944), zam. w Zegiestowie w pow. nowosądeckim; wraz z mężem Grzegorzem zorganizowała w swej willi „Zorlina” punkt przerzutowy Oddz. Łączności Konsp. KG AK dla oficerów polskich udających się na Węgry; aresztowana w 1942 z mężem, wywieziona do Ravensbrück, tam zginęła.

670, s. 290.

BIELENA JÓZEFA (?–3/4 VI 1942), z Warszawy; w konsp. kasjerka i sekretarka szefa Polskiej Organizacji Narodowo-Syndykalistycznej Sławomira Kublickiego; aresztowana, więziona na Pawiaku, 3/4 VI 1942 wywieziona z Pawiaka – jako jedyna kobieta w grupie 50 więźniów – na egzekucję w Lesie Kabackim; zginął w niej także S. Kublicki.

131; 235, s. 174–175; 278, s. 594; 528, s. 119.

BIELICKA ANNA z d. Sulimowicz, „Aniuta”, „Klara”, „Tatarka”, (1917–VIII 1944), zam. w Warszawie, studentka Wydz. Architektury Politechniki Warszawskiej; w konsp. łączniczka, kurier-

Wiktorja BIELAKOWA z d. OSMOLANKA

IPK Lublin
(1896 - 1941)

I

Urodziła się 24 lutego 1896r. w Dzierzkowicach k. Janowa Lubelskiego jako córka Tomasza i Józefy z Grudzińskich.

Naukę rozpoczęła w rosyjsko języcznej szkole powszechnej w Dzierzkowicach. W 1911r. ukończyła prywatne, polskie progimnazjum w Urzędowie (zwane Szkołą Jagiellońską). Szkoła ta powołana została przez miejscowe społeczeństwo w 1906r., po strajku szkolnym 1905r.

Dalsze wykształcenie w zakresie 6-klasowego gimnazjum dopełniała w domu pod kierunkiem Aleksandry Decyusz, zasłużonej nauczycielki Szkoły Jagiellońskiej.

Od 1912r. uczestniczyła w tajnej działalności oświatowej. Do 1914r. prowadziła komplety nauki czytania i pisania dla dzieci oraz kursy wieczorowe dla młodzieży w Podolu k. Bełzyc, a następnie, od września 1914r. w Sobieszczanach. W obydwóch tych wsiach, w niedziele i święta, urządziła pogadanki dla dorosłych podczas których czytała i rozdawała „bibułę” niepodległościową dostarczaną przez Doleckiego, działacza PPS. Po powrocie z kilkuletniego zesłania ukrywał się w domu jej ojca i kontynuował działalność niepodległościową. Prowadzona przez nią szkoła polska w Sobieszczanach została ujawniona w 1916r. Podczas wakacji 1916r. dla dopełnienia wykształcenia ukończyła 6-tygodniowy kurs uzupełniający dla nauczycieli ludowych. W listopadzie 1917r. z powodu działalności niepodległościowej została wydalona z pracy w szkole w Sobieszczanach.

to podać
wpisać
do Lublina
pamiętnik

Brała udział w organizowaniu Stowarzyszeń Spożywczych w Niedrzwicy i w Sobieszczanach. W Sobieszczanach założyła Koło Gospodyń Wiejskich. W marcu 1915r. zorganizowała Ligę Kobiet Pogotowia Wojennego w Sobieszczanach. Weszło do niej 19 świątlejszych członkiń Koła Gospodyń Wiejskich. Część z nich zostało następnie członkiniami Oddziału Żeńskiego POW. Utworzyła amatorskie kółko teatralne, które dało szereg przedstawień, a zebrane pieniądze poszły na potrzeby Oddziału Żeńskiego POW. We wrześniu 1915r., za pośrednictwem Maryli Gruchalskiej wstąpiła do POW. Przysięgę peowiacką składała na ręce Brunona Altmajera, ps. Okoń, komendanta podobwołu. Przyjęła ps. Bogda. Została organizatorką i komendantką Oddziału Żeńskiego POW w Sobieszczanach gminy Niedrzwica III Podobwołu VIII Okręgu Lubelskiego POW. Od grudnia tego roku była także prezeską Koła Młodzieży Wiejskiej zrzeszającego młodzież z Sobieszczan, Franciszkowa i częściowo Niedrzwicy Kościelnej. Organizacjom tym przewodniczyła do listopada 1918r.

W dniu 18 lutego 1918r. za zorganizowanie pochodu protestacyjnego przeciw zaborowi Chełmszczyzny została aresztowana przez Austriaków i osadzona na Zamku Lubelskim. Razem z nią siedziały na Zamku także Zofia Malczewska, kurierka POW, Maryla Gruchalska oraz Maria Rogowska. Podczas pobytu w więzieniu utrzymywała kontakty ze swoimi organizacjami za pośrednictwem Marii Staniszewskiej, która odwiedzała ją (jako „ciotka”) z ramienia Komitetu Pomocy Więźniom Politycznym oraz (jako „brat”) Franciszek Żurek, ps. Płomyk z ramienia POW i SL „Wyzwolenie”. Na Zamku Lubelskim przebywała do 18 maja 1918r. Po uwolnieniu wznowiła działalność na terenie Sobieszczan i okolicy. Jednak śledzona przez żandarmerię austriacką powierzyła dalszą pracę niepodległościową swojej siostrze Feliksie oraz Janinie Romanowskiej i udała się do Świerszczowa w Chełmskiem. Tam, pod pozorem dozoru nowo wybudowanego przez jej ojca gospodarstwa, prowadziła agitację niepodległościową wśród miejscowej młodzieży. Efektem tej działalności było, już po rozbrojeniu Austriaków, ośmiu ochotników do Wojska Polskiego. Po rozbrojeniu wysłała do Lublina wóz załadowany bronią i mundurami. Opiekowała się także chorymi żołnierzami w szpitalu.

W dniu 11 listopada 1918r. przyjęła pracę sekretarki SL „Wyzwolenie” w Lublinie. Pracowała tam do maja 1926r. Jako urzędniczka SL „Wyzwolenie” uczestniczyła w przygotowaniach do wyborów do Sejmu Ustawodawczego na wsi lubelskiej.

chronologicznie

W 1921r. wyszła za mąż za Józefa Bielaka, urzędnika akcyzowego w Lublinie. W 1922r. urodziła im się córka (po II wojnie światowej zamieszkała w Kanadzie). W październiku 1922r. zmarł jej mąż.

Od 1 października 1934r. pracowała w charakterze kancelistki w Wydziale Spraw Społecznych Zarządu Miejskiego m. Lublina. Mieszkała przy ul. Narutowicza 13 m. 39.

Należała do Związku Peowiaków. Była odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz (w maju 1938r.) Medalem Niepodległości.

Jesienią 1939r. wstąpiła w Lublinie do SZP. W SZP-ZWZ używała ps. Piła i Wikta. Do lipca 1941r. była kurierką do specjalnych zleceń w Komendzie Okręgu Lublin. Kierowała także komórką więzienną Komendy Okręgu. W lipcu 1940r., po aresztowaniu i rozstrzelaniu Celiny Iwanowskiej, organizatorki łączności konspiracyjnej Okręgu Lublin ZWZ została jej następczynią. Była także jedyną łączniczką Komendanta Okręgu z KG ZWZ w Warszawie.

W dniu 28 sierpnia 1941r. została aresztowana przez gestapo podczas pracy w Biurze Opieki Społecznej. Torturowana w siedzibie gestapo „Pod Zegarem” w dniu 9 września 1941r., w obawie, że nie wytrzyma dalszych „przesłuchań” i zacznie „sypać” popełniła samobójstwo (powiesiła się w celi). Pochowana została na Cmentarzu przy ul. Lipowej.

Rozkazem Komendanta Głównego ZWZ Nr 25/BP z dnia 11 listopada 1941r. została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. W 1964r. odznaczenie to zostało zweryfikowane na Uchodźstwie z nr.k. 12815.

Źródła:

AWIH, syg. III/21/12/s.8.

CAW, syg. MN 19.VI.1938r. (Wiktoria Bielakowa-Osmolanka).

DW UdsKiOR, Spis VM Londyn, cz. 1, s. 19.; *Armia Krajowa. Dokumenty* //?

KHK, k.o. Wiktorii Bielakowej.

Caban I., Ludzie Lubelskiego Okręgu AK, s. 28.

Słownik uczestniczek, s. 37.

Wiktoria BIELAKOWA z d. OSMOLANKA -14 II 03

Urodziła się 24 lutego 1896 r. w Dzierzkowicach koło Janowa Lubelskiego jako córka Tomasza Osmoli i Józefy z Grudzińskich.

Naukę rozpoczynała w rosyjskojęzycznej szkole powszechnej w Dzierzkowicach. W 1911 r. ukończyła prywatne, polskie progimnazjum w Urzędowie (zwane Szkołą Jagiellońską). Szkoła ta powołana została przez miejscowe społeczeństwo w 1906 r., po strajkach szkolnych.

Dalsze wykształcenie w zakresie 6-klasowego gimnazjum dopełniała w domu pod kierunkiem Aleksandry Decyusz, zasłużonej nauczycielki Szkoły Jagiellońskiej.

Od 1912 r. uczestniczyła w tajnej działalności oświatowej. Do 1914 r. prowadziła komplety nauki czytania i pisania dla dzieci oraz kursy wieczorowe dla młodzieży w Podolu k. Bełżyc, a następnie, od września 1914 r., w Sobieszczanach. W obydwóch tych wsiach, w niedziele i święta, urządzała pogadanki dla dorosłych, podczas których czytała i rozdawała „bibułę” niepodległościową dostarczaną przez Doleckiego, działacza PPS. Dolecki po powrocie z kilkuletniego zesłania ukrywał się w domu jej ojca i kontynuował działalność niepodległościową. Prowadzona przez nią szkoła polska w Sobieszczanach została ujawniona w 1916 r. Podczas wakacji 1916 r. dla dopełnienia wykształcenia ukończyła 6-tygodniowy kurs uzupełniający dla nauczycieli ludowych. W listopadzie 1917 r. z powodu działalności niepodległościowej została wydalona z pracy w szkole w Sobieszczanach.

Brała udział w organizowaniu Stowarzyszeń Spożywczych w Niedrzwicy i w Sobieszczanach. W Sobieszczanach założyła Koło Gospodyń Wiejskich. W marcu 1915 r. zorganizowała tam Ligę Kobiet Pogotowia Wojennego. Weszło do niej 19 światlejszych członkiń Koła Gospodyń Wiejskich. Część z nich zostało następnie członkiniami Oddziału Żeńskiego POW. Utworzyła amatorskie kółko teatralne, które dało szereg przedstawień, a zebrane pieniądze poszły na potrzeby Oddziału Żeńskiego POW. We wrześniu 1915 r., za pośrednictwem Maryli Gruchalskiej wstąpiła do POW. Przysięgę peowiacką składała na ręce Brunona Altmajera, ps. Okoń, komendanta podobwodu. Przyjęła ps. Bogda. Została organizatorką i komendantką Oddziału Żeńskiego POW w Sobieszczanach gminy Niedzwica III Podobwodu VIII Okręgu Lubelskiego POW. Od grudnia tego roku była także prezeską Koła Młodzieży Wiejskiej zrzeszającego młodzież z Sobieszczan, Franciszkowa i częściowo Niedrzwicy Kościelnej. Organizacjom tym przewodniczyła do listopada 1918 r.

W dniu 18 lutego 1918 r. za zorganizowanie pochodu protestacyjnego przeciw zaborowi Chełmszczyzny została aresztowana przez Austriaków i osadzona na Zamku Lubelskim. Razem z nią siedziały na Zamku także Zofia Malczewska, kurierka POW, Maryla Gruchalska oraz Maria Rogowska. Podczas pobytu w więzieniu utrzymywała kontakty ze swoimi organizacjami za pośrednictwem Marii Staniszewskiej, która odwiedzała ją (jako „ciotka”) z ramienia Komitetu Pomocy Więźniom Politycznym oraz (jako „brat”) Franciszek Żurek, ps. Płomyk z ramienia POW i SL „Wyzwolenie”. Na Zamku Lubelskim przebywała do 18 maja 1918 r. Po uwolnieniu wznowiła działalność na terenie Sobieszczan i okolicy. Jednak, śledzona przez żandarmerię austriacką, powierzyła dalszą pracę niepodległościową swojej siostrze Feliksie oraz Janinie Romanowskiej i udała się do Świerszczowa w Chełmskiem. Tam, pod pozorem dozoru nowo wybudowanego przez jej ojca gospodarstwa, prowadziła agitację niepodległościową wśród miejscowej młodzieży. Efektem tej działalności było, już po rozbrojeniu Austriaków, ośmiu ochotników do Wojska Polskiego. Po rozbrojeniu wysłała do Lublina wóz załadowany bronią i mundurami. Opiekowała się także chorymi żołnierzami w szpitalu.

W dniu 11 listopada 1918 r. przyjęła pracę sekretarki Stronnictwa Ludowego „Wyzwolenie” w Lublinie. Pracowała tam do maja 1926 r. Jako urzędniczka SL „Wyzwolenie” uczestniczyła w przygotowaniach do wyborów do Sejmu Ustawodawczego na wsi lubelskiej.

W 1921 r. wyszła za mąż za Józefa Bielaka, urzędnika akcyzowego w Lublinie. W 1922 r. urodziła im się córka (po II wojnie światowej zamieszkała w Kanadzie). W październiku 1922 r. zmarł jej mąż.

Od 1 października 1934 r. pracowała w charakterze kancelistki w Wydziale Spraw Społecznych Zarządu Miejskiego m. Lublina. Mieszkała przy ul. Narutowicza 13 m. 39.

Należała do Związku Peowiaków. Była odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz (w maju 1938 r.) Medalem Niepodległości.

Jesienią 1939 r. wstąpiła w Lublinie do SZP. W SZP-ZWZ używała pseudonimów Piła i Wikta. Do lipca 1941 r. była kurierką do specjalnych zleceń w Komendzie Okręgu Lublin. Kierowała także komórką więzienną Komendy Okręgu. W lipcu 1940 r., po aresztowaniu i rozstrzelaniu Celiny Iwanowskiej, organizatorki łączności konspiracyjnej Okręgu Lublin ZWZ została jej następczynią. Była także jedyną łączniczką Komendanta Okręgu z KG ZWZ w Warszawie. 28 sierpnia 1941 r. została aresztowana przez gestapo podczas pracy w Biurze Opieki Społecznej. Torturowana w siedzibie gestapo „Pod Zegarem” 9 września 1941 r., w obawie, że nie wytrzyma dalszych „przesłuchań” i zacznie „sypać” popełniła samobójstwo (powiesiła się w celi). Jej prochy spoczęły na Cmentarzu przy ul. Lipowej.

Rozkazem Komendanta Głównego ZWZ Nr 25/BP z 11 listopada 1941 r. **Wiktoria Bielakowa została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. W 1964 r. odznaczenie to zostało zweryfikowane na Uchodźstwie z nr. k. 12815.**

Źródła:

AWIH, III/21/12/s.8; CAW, MN 19.VI.1938 – DW UdsKiOR, Spis VM Londyn..., t. 1, s. 19; Słownik uczestniczek ..., s. 37 – Caban J., Ludzie Lubelskiego Okręgu Armii Krajowej ..., s. 28.

Wiesław Misztal

Mirosław Sulej

BIELAKOWA WIKTORIA

AWIH, III/21/12/s.8; CAW, MN 19.VI.1938r.; KHK, ko. Wiktorii Bielakowej; - DW UdsKiOR, Spis VM Londyn..., t. 1, s. 19; Sł. uczestniczek ..., s. 37; - Caban J., Ludzie Lubelskiego Okręgu Armii Krajowej, s. 28.

Biogram opracowany przez D. Kromp

B.K.M. 2 VI 03 1.

II edycja

Bielak Wiktoria z d. Osmolanka (1896-1941) — D.K.M. 2 VI 03

Urodziła się 24 II 1896 w Dzierzkowicach k. Kraśnika, pow. Janów Lubelski jako córka Tomasza i Józefy z d. Grudzińskiej. Naukę rozpoczęła w rodzinnych Dzierzkowicach w szkole powszechnej rosyjsko języcznej, kontynuowała i ukończyła już w 1911 r. w Urzędowie k. Kraśnika w prywatnym polskim progimnazjum, zwanym Szkoła Jagiellońska, ale pod kierunkiem nauczycielki tej szkoły uczyła się dalej w domu zdobywając wykształcenie w zakresie 6-klasowego gimnazjum. Już od 1912 r. zaangażowała się w działalność oświatowo-niepodległościową prowadząc tajne komplety nauki czytania i pisania dla dzieci a także kursy wieczorowe dla młodzieży we wsi Podole k. Bełżyc, a od 1914 r. w pobliskich Sobieszczanach, gmina Niedzwica. Dodatkowo w niedziele i święta organizowała pogadanki dla dorosłych - czytała wtedy i rozdawała „bibułę” niepodległościową, otrzymywaną od znajomego działacza PPS Jakuba Doleckiego. Angażowała się czynnie w działalność społeczną: zorganizowała dwa Stowarzyszenia Spożywcze w Niedzwicy i w Sobieszczanach, tam także założyła Koło Gospodyń Wiejskich. W marcu 1915 r. zorganizowała w Sobieszczanach Ligę Kobiet Pogotowia Wojennego, do której wstąpiło kilkanaście członkiń z Koła Gospodyń. Do POW Wiktoria wstąpiła we wrześniu 1915 r., zaprzysiężona została przez Brunona Altmajera, ps. „Okon”, komendanta Podobwołu VIII Okręgu Lubelskiego. Pod ps. „Bogna” zorganizowała Oddział Żeński POW w Sobieszczanach i została jego komendantką. Zorganizowała także amatorskie kółko teatralne, które przekazywało zyski na rzecz tego Oddziału. Od grudnia 1915 r. do listopada 1918 r. pełniła też funkcję prezeski Koła Młodzieży Wiejskiej, w którym zrzeszała się młodzież z Sobieszczan, Franciszkowa i Niedzwicy Kościelnej. Jednocześnie Wiktoria kształciła się dalej i w 1916 r. uzyskała przygotowanie zawodowe uczestnicząc w 6-tygodniowym kursie uzupełniającym dla nauczycieli ludowych. W tym też roku prowadzona przez Wiktorię działalność oświatowa w Sobieszczanach została ujawniona, skutkiem czego w listopadzie 1917 r. została stamtąd przez władze austriackie wydalona. Po podpisaniu 9 II 1918 r. przez Niemcy, Austrię i Ukrainę traktatu pokojowego przyznającym Ukrainie Chełmszczyznę i część Podola Wiktoria zorganizowała pochód protestacyjny, za co została 18 II 1918 aresztowana przez władze austriackie wraz z innymi członkiniami POW i uwięziona na Zamku Lubelskim. Mimo utraty wolności w dalszym ciągu utrzymywała kontakt z organizacjami niepodległościowymi poprzez odwiedzających ją członków z Komitetu Pomocy Więźniom Politycznym działającego przy POW i SL

„Wyzwolenie”. Zwolniona 18 V 1918 r. kontynuowała działalność niepodległościową na terenie Sobieszczań i okolic. Była jednak śledzona przez żandarmerię austriacką i w związku z tym, po przekazaniu spraw działań niepodległościowych swojej siostrze Feliksie i Janinie Romanowskiej, przeniosła się do ojca do Świerszczowa w Chełmskiem. Tam zajmując się rzekomo nadzorowaniem gospodarstwa ojca prowadziła dalszą pracę niepodległościową. W wyniku jej działalności kilku ochotników wstąpiło do Wojska Polskiego. Po rozbrojeniu Austriaków zdołała także wysłać ^{do niego} do Lublina wóz z bronią i mundurami, a sama opiekowała się wówczas chorymi żołnierzami w lubelskim szpitalu.

^{W czasie wojny} Od listopada 1918 r. Wiktoria pracowała przez 8 lat jako sekretarka w SL „Wyzwolenie” w Lublinie, biorąc m.in. udział w przygotowaniach do wyborów do Sejmu Ustawodawczego na wsi lubelskiej. Należała do Związku Peowiaków. W 1921 r. wyszła za ^{Artydymka} mąż za Józefa Bielaka. W 1922 r. urodziła córkę Danutę i w tymże roku zmarł na gruźlicę w wieku 33 lat jej mąż. Od tego czasu samotnie utrzymywała i wychowywała córkę. Pracowała najpierw w Redakcji Gazety Lubelskiej „ABC” jako sekretarka naczelnego redaktora, a od 1 X 1934 r. rozpoczęła pracę kancelistki w Wydziale Spraw Społecznych Zarządu Miejskiego m. Lublina.

Po wybuchu II wojny światowej, już jesienią 1939 r. została członkiem SZP. Przyjęła pseudonimy „Piła” i „Wikta”. Była kurierką do zadań specjalnych w Komendzie Okręgu Lublin, funkcję tę pełniła do lipca 1941 r. Kierowała także komórką więzienną tej komendy, a od lipca 1940 r. po aresztowaniu i rozstrzelaniu kierowniczkę wydziału łączności konspiracyjnej KO ZWZ Lublin Celiny Iwanowskiej objęła kierownictwo tego wydziału (I. Caban w „Ludzie lubelskiego Okręgu AK” podaje inną informację, że objęła tę funkcję w lutym 1941 r. po aresztowaniu Marii Walciszewskiej ps. „Jadwiga”). Była równocześnie ^{osobą w Komendzie} jedyną łączniczką Komendanta Okręgu mającą bezpośredni kontakt z KG ZWZ w Warszawie. Mieszkanie jej służyło jako miejsce tajnych zebrań.

„Piła” została aresztowana 28 VIII 1941 r. przez gestapo w miejscu pracy w Biurze Opieki Społecznej. Przewieziona do siedziby gestapo „Pod Zegarem”, w czasie śledztwa była torturowana. Dnia 9 IX 1941 r. z obawy przed załamaniem i wydaniem ^{tajemnic} kolegów popełniła samobójstwo wieszając się w celi. Została pochowana przez Zarząd Miejski w Lublinie na cmentarzu przy ul. Unickiej, a po wojnie, przed wyjazdem córki do Kanady, ^{14 czerwiec} ekshumowana i spoczywa wraz z mężem na cmentarzu na ul. Lipowej.

Rozkazem Komendanta Głównego ZWZ Nr 25/BP z dnia 11 XI 1941 r. Wiktoria Bielak została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti

Militari. W 1964 r. odznaczenie to zostało zweryfikowane przez Kapitułę Orderu VM na Uchodźstwie z nr krzyża 12815. Wiktoria była także odznaczona za I wojnę światową Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz Medalem Niepodległości.

Rodzice Wiktorii, Tomasz i Józefa Osmołowie posiadali gospodarstwo rolne w Dzierzkowicach o powierzchni 30 mórg (ok. 15 ha), które następnie sprzedali i kupili większy majątek we wsi Zagórze pow. Cyców. Oprócz Wiktorii mieli jeszcze 9-cioro dzieci. Zmarli w Zagórze, Józefa w 1939 r. w wieku 72 lat, Tomasz w 1943 r. w wieku 82 lat.

Mąż Józef Bielak, żołnierz I wojny światowej, po wojnie pracował jako urzędnik akcyzowy w Urzędzie Skarbowym w Lublinie. Zmarł w 1922 r. w wieku 33 lat na chorobę płuc, która wywiązała się na skutek ran odniesionych na froncie.

Córka Wiktorii Bielak Danuta także była w czasie wojny zaangażowana w konspirację. Aresztowana w mieszkaniu, tego samego dnia ^{razem z} matka, ^{po...} trafiła na Zamek Lubelski jako więzień polityczny i była tam przetrzymywana przez rok. Następnie została wywieziona do Majdanka. Rodzina i przyjaciele zebrali pieniądze na „wykupienie” jej z obozu, ale dzień przed umówionym terminem wyjścia została przewieziona do Ravensbruck, gdzie przebywała aż do wyzwolenia. Po wojnie zamężna Hyjek, zamieszkała w Kanadzie.

Źródła:

APAK, T 3342/WSK; AWIH, syg. III/21/12/s.8; CAW, syg. MN 19 VI 1938 r.; DW OdsKiOR, Spis VM Londyn, cz. 1, s. 19. ; KHK, k.o. Wiktorii Bielakowej; Stowarzyszenie b. Więźniów Politycznych Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”, akta W. Bielak; - Caban I. *Ludzie Lubelskiego Okręgu AK*, Lublin 1995, s. 28; Caban I. Mańkowski Z., *ZWZ-AK Okręgu Lublin...*, t. 1, s. 21, 191-193, 314; tychże; *Struktura terytorialna, organizacyjna, obsada personalna oraz kryptonimy lubelskiego Okręgu AK*, Rocznik Lubelski, nr 8/1965 r., s. 228; Pobóg-Malinowski W., *Najnowsza historia polityczna Polski 1864-1945*. T.1, s. 338; *Śl. Uczestniczek...*, s. 37; Sulej M., Misztal, W., *Zginęła za Polskę*, *Kombatant* nr 4/2002 r., s. 18-19; Syzdek W., *Ocalić w pamięci potomnych*, *Za Wolność i Lud* nr 16/1988 r., s. 7; Ślaski J. *Polska Walcząca 1939-1945*. t. 3, Warszawa 1986 s. 248; Wesołowski, *Order VM...*, s. 536 i 723

2 VI 2003 r.
Dorota Kromp

Biogram
kobiet"

grec. przez E.M. i D.K. do I tomy "Słownika UM
i ujęciem recenzente B. Osmońskiego

Bielak Wiktoria z d. Osmolanka (1896-1941)

Urodziła się 24 II 1896 w Dzierzkowicach k. Kraśnika, pow. Janów Lubelski jako córka Tomasza, właściciela 15 hektarowego gospodarstwa i Józefy z d. Grudzińskiej. Miała 9-cioro rodzeństwa. Naukę rozpoczęła w rodzinnych Dzierzkowicach w szkole powszechnej rosyjsko-języcznej, kontynuowała i ukończyła już w 1911 r. w Urzędowie k. Kraśnika w prywatnym polskim progimnazjum, zwanym Szkołą Jagiellońską, ale pod kierunkiem nauczycielki tej szkoły uczyła się dalej w domu zdobywając wykształcenie w zakresie 6-klasowego gimnazjum. Już od 1912 r. zaangażowała się w działalność oświatowo-niepodległościową prowadząc tajne komplety nauki czytania i pisania dla dzieci a także kursy wieczorowe dla młodzieży we wsi Podole k. Bełżyc, a od 1914 r. w pobliskich Sobieszczanach, gmina Niedrzwica. Dodatkowo w niedziele i święta organizowała pogadanki dla dorosłych - czytała wtedy i rozdawała „bibułę” niepodległościową, otrzymywaną od znajomego działacza PPS Jakuba Doleckiego. Angażowała się czynnie także w działalność społeczną: zorganizowała dwa Stowarzyszenia Spożywcze w Niedrzwicy i w Sobieszczanach, tam także założyła Koło Gospodyń Wiejskich. W marcu 1915 r. zorganizowała w Sobieszczanach Ligę Kobiet Pogotowia Wojennego, do której wstąpiło kilkanaście członkiń z Koła Gospodyń. Do POW Wiktoria wstąpiła we wrześniu 1915 r., zaprzysiężona została przez Brunona Altmajera, ps. „Okon”, komendanta Podobwołu VIII Okręgu Lubelskiego POW. Pod ps. „Bogna” zorganizowała Oddział Żeński POW w Sobieszczanach i została jego komendantką. Zorganizowała także amatorskie kółko teatralne, które przekazywało zyski na rzecz tego Oddziału. Od grudnia 1915 r. do listopada 1918 r. pełniła też funkcję prezeski Koła Młodzieży Wiejskiej, w którym zrzeszała się młodzież z Sobieszczan, Franciszkowa i Niedrzwicy Kościelnej. Jednocześnie Wiktoria kształciła się dalej i w 1916 r. uzyskała przygotowanie zawodowe uczestnicząc w 6-tygodniowym kursie uzupełniającym dla nauczycieli ludowych. W tym też roku prowadzona przez Wiktorię działalność oświatowa w Sobieszczanach została ujawniona, skutkiem czego w listopadzie 1917 r. została stamtąd przez władze austriackie wydalona. Po podpisaniu 9 II 1918 r. przez Niemcy, Austrię i Ukrainę traktatu pokojowego przyznającego Ukrainie Chełmszczyznę i część Podola Wiktoria zorganizowała pochód protestacyjny, za co została 18 II 1918 aresztowana przez władze austriackie wraz z innymi członkiniami POW i uwięziona na Zamku Lubelskim. Mimo utraty wolności w dalszym ciągu utrzymywała kontakt z organizacjami niepodległościowymi poprzez odwiedzających ją członków z Komitetu Pomocy Więźniom

Politycznym działającym przy POW i SL „Wyzwolenie”. Zwolniona 18 V 1918 r. kontynuowała działalność niepodległościową na terenie Sobieszczań i okolic. Była jednak śledzona przez żandarmerię austriacką i w związku z tym, po przekazaniu spraw działań niepodległościowych swojej siostrze Feliksie i Janinie Romanowskiej, przeniosła się do ojca do Świerszczowa w Chełmskiem. Tam zajmując się rzekomo nadzorowaniem gospodarstwa ojca prowadziła dalszą pracę niepodległościową. W wyniku jej działalności kilku ochotników wstąpiło do Wojska Polskiego. Po rozbrojeniu Austriaków zdołała także wysłać do Lublina wóz z bronią i mundurami, a sama opiekowała się wówczas chorymi żołnierzami w lubelskim szpitalu.

W wolnej Polsce Wiktoria pracowała przez 8 lat jako sekretarka w SL „Wyzwolenie” w Lublinie biorąc m.in. udział w przygotowaniach do wyborów do Sejmu Ustawodawczego na wsi lubelskiej. Należała do Związku Peowiaków. W 1921 r. wyszła za mąż za weterana I wojny, urzędnika Józefa Bielaka. W 1922 r. urodziła córkę Danutę. W tymże roku zmarł na gruźlicę w wieku 33 lat jej mąż. Od tego czasu samotnie utrzymywała i wychowywała córkę. Pracowała najpierw w Redakcji Gazety Lubelskiej „ABC” jako sekretarka naczelnego redaktora, a od 1 X 1934 r. rozpoczęła pracę kancelistki w Wydziale Spraw Społecznych Zarządu Miejskiego m. Lublina.

Po wybuchu II wojny światowej, już jesienią 1939 r. została członkiem SZP. Przyjęła pseudonimy „Piła” i „Wikta”. Była kurierką do zadań specjalnych w Komendzie Okręgu Lublin, funkcję tę pełniła do lipca 1941 r. Kierowała także komórką więzienną tej komendy, a od lipca 1940 r. po aresztowaniu i rozstrzelaniu Celiny Iwanowskiej, kierowniczką Wydziału Łączności Konspiracyjnej KO ZWZ Lublin objęła kierownictwo tego Wydziału (I. Caban w „Ludzie lubelskiego Okręgu AK” podaje inną informację, że objęła tę funkcję w lutym 1941 r. po aresztowaniu Marii Walciszewskiej ps. „Jadwiga^{*}”). Była równocześnie jedyną osobą w Komendzie Okręgu mającą bezpośredni kontakt z KG ZWZ w Warszawie. Mieszkanie jej służyło jako miejsce tajnych zebrań.

„Piła” została aresztowana 28 VIII 1941 r. przez gestapo w miejscu pracy w Biurze Opieki Społecznej. Przewieziona do siedziby gestapo „Pod Zegarem”, w czasie śledztwa była torturowana. Dnia 9 IX 1941 r. z obawy przed załamaniem i wydaniem tajemnic służbowych popełniła samobójstwo wieszając się w celi. Została pochowana przez Zarząd Miejski w Lublinie na cmentarzu przy ul. Unickiej, a po wojnie, przed wyjazdem córki do Kanady, ekshumowana. Spoczywa wraz z mężem na cmentarzu na ul. Lipowej.

Rozkazem Komendanta Głównego ZWZ Nr 25/BP z dnia 11 XI 1941 r. Wiktoria Bielak została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego VIRTUTI MILITARI. W 1964 r. odznaczenie to zostało ^{Wysłę w trykaniu} zweryfikowane przez Kapitułę Orderu VM na Uchodźstwie (nr Krzyża 12815). Wiktoria była także odznaczona za I wojnę światową Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz Medalem Niepodległości. ✓

Córka Wiktorii Bielak Danuta, aresztowana razem z ^{oboziska koncentracyjnych} matką, więźniem Majdanka i Ravensbruck. Po wojnie zamężna Hyjek, zamieszkała w Kanadzie.

=====

A KHK, ko. Wiktorii Bielakowej; APAK, T 3342/WSK; AWIH, syg. III/21/12/s.8; CAW, syg. MN 19 VI 1938 r.; DW OdsKiOR, Spis VM Londyn, cz. 1, s. 19; Stowarzyszenie b. Więźniów Politycznych Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”, akta W. Bielak;
 Caban I. *Ludzie Lubelskiego Okręgu AK*, Lublin 1995, s. 28; Caban, Mańkowski, *ZWZ-AK Okręgu Lublin...*, t. 1, s. 21, 191-193, 314; tychże; *Struktura terytorialna, organizacyjna, obsada personalna oraz kryptonimy lubelskiego Okręgu AK*, Rocznik Lubelski, nr 8/1965 r., s. 228; Pobóg-Malinowski. *Najnowsza...*, T.1, s. 338; *Śl. Uczestniczek...*, s. 37; Sulej M., Misztal, W., *Zginęła za Polskę*, Kombatant nr 4/2002 r., s. 18-19; Syzdek W., *Ocalić w pamięci potomnych*, Za Wolność i Lud nr 16/1988 r., s. 7; Ślaski, *Polska...*, t. 3, s. 248; Wesołowski, *Order VM...*, s. 536 i 723.

Bielak Wiktoria.

- s. 2 – informacje o opinii I. Czabana przesunąć do bibliografii.

uwaga BCh
F03

Zginęła za Polskę

Wiktoria BIELAKOWA z d. **OSMOLANKA** urodziła się 24 lutego 1896 r. w Dzierzkowicach koło Janowa Lubelskiego jako córka Tomasza i Józefy z Grudzińskich.

Naukę rozpoczynała w rosyjskojęzycznej szkole powszechnej w Dzierzkowicach, a w 1911 r. ukończyła prywatne, polskie progimnazjum w Urzędowie (zwane Szkołą Jagiellońską). Szkoła ta powołana została przez miejscowe społeczeństwo w 1906 r., po strajkach szkolnych.

Dalsze wykształcenie w zakresie 6-klasowego gimnazjum dopełniała w domu pod kierunkiem **Aleksandry Decyusz**, zasłużonej nauczycielki Szkoły Jagiellońskiej.

Od 1912 r. uczestniczyła w tajnej działalności oświatowej. Przez dwa lata prowadziła komplety nauki czytania i pisania dla dzieci oraz kursy wieczorowe dla młodzieży w Podolu k. Beżyc, a następnie, od września 1914 r., w Sobieszczanach. W obu tych wsiach, w niedziele i święta, urządzała pogadanki dla dorosłych, podczas których czytała i rozdawała „bibułę” niepodległościową dostarczaną przez **Jakuba Doleckiego**, działacza PPS. Dolecki po powrocie z kilkuletniego zesłania ukrywał się w domu jej ojca i kontynuował działalność niepodległościową.

Prowadzona przez nią szkoła polska w Sobieszczanach została ujawniona w 1916 r. Tego roku, podczas wakacji, dla dopełnienia wykształcenia ukończyła

6-tygodniowy kurs uzupełniający dla nauczycieli ludowych. Niestety w listopadzie 1917 r. z powodu działalności niepodległościowej została wydalona z pracy w szkole w Sobieszczanach.

Wiktoria Bielakowa brała ponadto udział w organizowaniu Stowarzyszeń Spożywczych w Niedrzwicy i w Sobieszczanach. W Sobieszczanach założyła Koło Gospodyń Wiejskich. W marcu 1915 r. zorganizowała tam Ligę Kobiet Pogotowia Wojennego. Weszło do niej dziewiętnaście świątelnich członkiń Koła Gospodyń Wiejskich. Część z nich została następnie członkiniami Oddziału Żeńskiego Polskiej Organizacji Wojskowej. Utworzyła też amatorskie kółko teatralne, które wystawiło szereg przedstawień, a zebrane pieniądze przeznaczono na potrzeby Oddziału Żeńskiego POW. We wrześniu, za pośrednictwem **Maryli Gruchalskiej**, Wiktoria Bielakowa wstą-

piła do POW. Przysięgę patriotyczną składała na ręce **Brunona Altmajera** „Okonia”, komendanta podobowodu. Przyjęła pseudonim „Bogda”. Została organizatorką i komendantką Oddziału Żeńskiego POW w Sobieszczanach gminy Niedrzwica III Podobowodu VIII Okręgu Lubelskiego POW. Od grudnia tego roku była także prezeską Koła Młodzieży Wiejskiej zrzeszającego młodzież z Sobieszczan, Franciszkowa i częściowo Niedrzwicy Kościelnej. Organizacjom tym przewodniczyła do listopada 1918 r.

18 lutego 1918 r. za zorganizowanie pochodu protestacyjnego przeciw zaborowi Chełmszczyzny została aresztowana przez Austriaków i osadzona na Zamku Lubelskim. Razem z nią siedziały na Zamku także **Zofia Malczewska** – kurierka POW, **Maryla Gruchalska** oraz **Maria Rogowska**. Podczas pobytu w więzieniu utrzymywała kontakty ze swoimi organizacjami za pośrednictwem **Marii Staniszewskiej**, która odwiedzała ją (jako „ciotka”) z ramienia Komitetu Pomocy Więźniom Politycznym oraz **Franciszka Żurka** „Płomyka”, który jako „brat” odwiedzał ją z ramienia POW i SL „Wyzwolenie”. Na Zamku Lubelskim przebywała do 18 maja 1918 r. Po uwolnieniu wznowiła działalność na terenie Sobieszczan i okolicy. Jednak, śledzona przez żandarmeryę austriacką, powierzyła dalszą pracę niepodległościową swojej siostrze **Feliksie** oraz **Janinie Romanowskiej** i udała się do Świerszczowa w Chełmskiem. Tam, pod pozorem dozoru nowo wybudowanego przez jej ojca gospodarstwa, prowadziła agitację niepodległościową wśród miejscowej

młodzieży. W efekcie tej działalności, już po rozbrojeniu Austriaków, ośmiu ochotników wstąpiło do Wojska Polskiego. Dzięki niej został także zdobyty i – po rozbrojeniu żołnierzy wysłany do Lublina, wóz załadowany bronią i mundurami. Opiekowała się też chorymi żołnierzami w szpitalu.

11 listopada 1918 r. przyjęła pracę sekretarki w SL „Wyzwolenie” w Lublinie. Pracowała tam do maja 1926 r. i jako urzędniczka w Stronnictwie uczestniczyła w przygotowaniach do wyborów do Sejmu Ustawodawczego na wsi lubelskiej.

W 1921 r. wyszła za mąż za **Józefa Bielaka**, urzędnika akcyzowego w Lublinie. W 1922 r. urodziła im się córka (po II wojnie światowej zamieszkała w Kanadzie). Niestety w październiku 1922 r. jej mąż zmarł.

Od 1 października 1934 r. pracowała w charakterze kancelistki w Wydziale Spraw Społecznych Zarządu Miejskiego m. Lublina. Mieszkała przy ul. Narutowicza 13 m. 39.

Należała do Związku Peowików. Była odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz (w maju 1938 r.) Medalem Niepodległości.

Jesienią 1939 r. wstąpiła w Lublinie do Służby Zwycięstwu Polsce. W SZP-ZWZ używała pseudonimów „Piła” i „Wikta”. Do lipca 1941 r. była kurierką do specjalnych zleceń w Komendzie Okręgu Lublin. Kierowała także komórką więzienną Komendy Okręgu. W lipcu 1940 r., po aresztowaniu i rozstrzelaniu **Celiny Iwanowskiej**, organizatorki łączności konspiracyjnej Okręgu Lublin ZWZ, została jej następczynią.

Była także jedyną łączniczką Komendanta Okręgu z Komendą Główną ZWZ w Warszawie.

28 sierpnia 1941 r. została aresztowana przez gestapo podczas pracy w Biurze Opieki Społecznej. Torturowana w siedzibie gestapo „Pod Zegarem”, 9 września 1941 r. w obawie, że nie wytrzyma dalszych „przesłuchań” i zaczęnie „sypać” popełniła samobójstwo (powiesiła się w celi). Pochowano ją na Cmentarzu przy ul. Lipowej.

Rozkazem Komendanta Głównego ZWZ Nr 25/BP z dnia 11 listopada 1941 r. została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. W 1964 r. odznaczenie to zostało zweryfikowane na Uchodźstwie z nr. k. 12815.

Wiesław MISZTAŁ
Miroslaw SULEJ

Listy do redakcji

Cmentarz Wojenny w Tomaszowie Mazowieckim

Do redakcji „Kombatanta” przyszedł list od Pana **Ryszarda Kity** z Zabrze. Otóż nasz Czytelnik zwrócił uwagę na działalność organizacji kombatanckich i władz samorządowych miasta i powiatu Tomaszów Mazowiecki. Chodzi mianowicie o *niezwykle staranne dbanie o cmentarz wojenny oraz pielęgnowanie pamięci walk niepodległościowych*

II wojny światowej, a szczególnie udziału 45 pp Strzelców Kresowych 13 DP w walkach w obronie Tomaszowa Mazowieckiego w 1939 roku.

Duża część tego cmentarza – pisze Ryszard Kita – poświęcona jest poległym żołnierzom 45 pp i ich dowódcy płk. Chojnowskiemu, który jest obecnie patronem Zespołu Szkół Zawodowych w Tomaszowie Mazowieckim. Osobna kwatera poświęcona jest memu bratu ppłk. Aleksandrowi Kicie, który w składzie tego pułku, jako dowódca kompanii ckm walczył w dniach 6–7 września 1939 r. w obronie Tomaszowa. W 1952 roku został aresztowany i niewinnie stracony wyrokiem ówczesnych sądów stalinowskich. Ponadto co roku, 6 września, obchodzone są bardzo uroczyste kolejne rocznice walk o miasto. Biorą w nich udział kombatancki ze wszystkich związków i stowarzyszeń, żołnierze Wojska Polskiego, duszpasterstwo, władze samorządowe oraz młodzież i mieszkańcy miasta. To piękna lekcja międzypokoleniowego szacunku – kończy swój list Ryszard Kita.

(red.)

Fragment cmentarza w Tomaszowie Mazowieckim. Na pierwszym planie grób – symbol wystawiony przez mieszkańców Tomaszowa ppłk. Aleksandrowi Kicie

Zginęła za Polskę

Wiktoria BIELAKOWA z d. **OSMOLANKA** urodziła się 24 lutego 1896 r. w Dzierzkowicach koło Janowa Lubelskiego jako córka Tomasza i Józefy z Grudzińskich.

Naukę rozpoczynała w rosyjskojęzycznej szkole powszechnej w Dzierzkowicach, a w 1911 r. ukończyła prywatne, polskie progimnazjum w Urzędowie (zwane Szkołą Jagiellońską). Szkoła ta powołana została przez miejscowe społeczeństwo w 1906 r., po strajkach szkolnych.

Dalsze wykształcenie w zakresie 6-klasowego gimnazjum dopełniała w domu pod kierunkiem **Aleksandry Decyusz**, zasłużonej nauczycielki Szkoły Jagiellońskiej.

Od 1912 r. uczestniczyła w tajnej działalności oświatowej. Przez dwa lata prowadziła komplety nauki czytania i pisania dla dzieci oraz kursy wieczorowe dla młodzieży w Podolu k. Bełżyc, a następnie, od września 1914 r., w Sobieszczanach. W obu tych wsiach, w niedziele i święta, urządzała pogadanki dla dorosłych, podczas których czytała i rozdawała „bibułę” niepodległościową dostarczaną przez **Jakuba Doleckiego**, działacza PPS. Dolecki po powrocie z kilkuletniego zesłania ukrywał się w domu jej ojca i kontynuował działalność niepodległościową.

Prowadzona przez nią szkoła polska w Sobieszczanach została ujawniona w 1916 r. Tego roku, podczas wakacji, dla dopełnienia wykształcenia ukończyła

6-tygodniowy kurs uzupełniający dla nauczycieli ludowych. Niestety w listopadzie 1917 r. z powodu działalności niepodległościowej została wydalona z pracy w szkole w Sobieszczanach.

Wiktoria Bielakowa brała ponadto udział w organizowaniu Stowarzyszeń Spożywczych w Niedrzwicy i w Sobieszczanach. W Sobieszczanach założyła Koło Gospodyń Wiejskich. W marcu 1915 r. zorganizowała tam Ligę Kobiet Pogotowia Wojennego. Weszło do niej dziewiętnaście światlejszych członkiń Koła Gospodyń Wiejskich. Część z nich została następnie członkiniami Oddziału Żeńskiego Polskiej Organizacji Wojskowej. Utworzyła też amatorskie kółko teatralne, które wystawiło szereg przedstawień, a zebrane pieniądze przeznaczone na potrzeby Oddziału Żeńskiego POW. We wrześniu, za pośrednictwem **Maryli Gruchalskiej**, Wiktoria Bielakowa wstą-

piła do POW Przysięgę peowiacką składała na ręce **Brunona Altmajera „Okonia”**, komendanta podobwodu. Przyjęła pseudonim „Bogda”. Została organizatorką i komendantką Oddziału Żeńskiego POW w Sobieszczanach gminy Niedrzwica III Podobwodu VIII Okręgu Lubelskiego POW. Od grudnia tego roku była także prezeską Koła Młodzieży Wiejskiej zrzeszającej młodzież z Sobieszczan, Franciszkowa i częściowo Niedrzwicy Kościelnej. Organizacjom tym przewodniczyła do listopada 1918 r.

18 lutego 1918 r. za zorganizowanie pochodu protestacyjnego przeciw zaborowi **Chełmszczyzny** została aresztowana przez Austriaków i osadzona na Zamku Lubelskim. Razem z nią siedziały na Zamku także **Zofia Malczewska** – kurierka POW, **Maryla Gruchalska** oraz **Maria Rogowska**. Podczas pobytu w więzieniu utrzymywała kontakty ze swoimi organizacjami za pośrednictwem **Marii Staniszewskiej**, która odwiedzała ją (jako „ciotka”) z ramienia Komitetu Pomocy Więźniom Politycznym oraz **Franciszka Żurka „Płomyka”**, który jako „brat” odwiedzał ją z ramienia POW i SL „Wyzwolenie”. Na Zamku Lubelskim przebywała do 18 maja 1918 r. Po uwolnieniu wznowiła działalność na terenie Sobieszczan i okolicy. Jednak, śledzona przez żandarmierię austriacką, powierzyła dalszą pracę niepodległościową swojej siostrze **Feliksie** oraz **Janinie Romanowskiej** i udała się do Świerszczowa w Chełmskiem. Tam, pod pozorem dozoru nowo wybudowanego przez jej ojca gospodarstwa, prowadziła agitację niepodległościową wśród miejscowej

młodzieży. W efekcie tej działalności, już po rozbrojeniu Austriaków, ośmiu ochotników wstąpiło do Wojska Polskiego. Dzięki niej został także zdobyty i – po rozbrojeniu żołnierzy wysłany do Lublina, wóz załadowany bronią i mundurami. Opiekowała się też chorymi żołnierzami w szpitalu.

11 listopada 1918 r. przyjęła pracę sekretarki w SL „Wyzwolenie” w Lublinie. Pracowała tam do maja 1926 r. i jako urzędniczka w Stronnictwie uczestniczyła w przygotowaniach do wyborów do Sejmu Ustawodawczego na wsi lubelskiej.

W 1921 r. wyszła za mąż za **Józefa Bielaka**, urzędnika akcyjowego w Lublinie. W 1922 r. urodziła im się córka (po II wojnie światowej zamieszkała w Kanadzie). Niestety w październiku 1922 r. jej mąż zmarł.

Od 1 października 1934 r. pracowała w charakterze kancelistki w Wydziale Spraw Społecznych Zarządu Miejskiego m. Lublina. Mieszkała przy ul. Narutowicza 13 m. 39.

Należała do Związku Peowików. Była odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz (w maju 1938 r.) Medalem Niepodległości.

Jesienią 1939 r. wstąpiła w Lublinie do Służby Zwycięstwu Polsce. W SZP-ZWZ używała pseudonimów „Piła” i „Wikta”. Do lipca 1941 r. była kurierką do specjalnych zleceń w Komendzie Okręgu Lublin. Kierowała także komórką więzienną Komendy Okręgu. W lipcu 1940 r., po aresztowaniu i rozstrzelaniu **Celiny Iwanowskiej**, organizatorki łączności konspiracyjnej Okręgu Lublin ZWZ, została jej następczynią.

Była także jedyną łączniczką Komendanta Okręgu z Komendą Główną ZWZ w Warszawie.

28 sierpnia 1941 r. została aresztowana przez gestapo podczas pracy w Biurze Opieki Społecznej. Torturowana w siedzibie gestapo „Pod Zegarem”, 9 września 1941 r. w obawie, że nie wytrzyma dalszych „przesłuchań” i zaczęnie „sypać” popełniła samobójstwo (powiesiła się w celi). Pochowano ją na Cmentarzu przy ul. Lipowej.

Rozkazem Komendanta Głównego ZWZ Nr 25/BP z dnia 11 listopada 1941 r. została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. W 1964 r. odznaczenie to zostało zweryfikowane na Uchodźstwie z nr. k. 12815.

Wiesław MISZTAŁ
Miroslaw SULEJ

J. 3342/WSK

+
Bielak Wiktoria z d. Osmolanka

I/2

KSERA

DOKUMENTÓU

i JINNE MAT.

- 1). Kolo Bytych zotrueny AK, Londyn, zariadzenie v enghlyshy jazyce. Kserokopia A-4, k. 1. s. 1. 27. uervca 1964r.
- 2). Biuro Komitetu Kary i Medalu Niepodleglosci: Kwestionariusz do dnymania dyplomu i legitymacji Warszawa, Dublin 9. VII. 1938. (ksero fotogr. f fotogr. ksero A-4. tzenie 2k. 2. s.)
- 3). 2.4.2. nadanie Kary VII. 11. XI. 1944. - Komendant Gr. 242 - - podpis macytelny. A-4. kser. k. 1. s. 1.
- 4). Klub Bytych Wznieci Politi. Zauwazenie i Gestapo lubelskiego. Ankieta 71 danych dot. b. wznieci... Wiktoria Bielak wraz z biogramem oprac. przez córke Danutę Hyjak. Kserokopia z zgodnosci: Sekr. Stowaz. Zeta Bukosy. Dlugocny wiersz Marii Przybylskiej 94. A-4. k. 5. s. 8.
- 5). lista nazwisk poz. 7. Bielak Wiktoria posmiortnie "Operac"
- 6). Pyslana e-mail'em 27. III. 2005 fotogr. Wiktorii Bielak z krotkiz notkiz. (2. deszczynitka).
- 7). Kserokopia krotkiej relacji Bielak Wiktorii z 24. I. 1980. Tocz. Miłosu. Hist. W-8a. Podpis macytelny. Kserokopia
- 8). Odrozemy (kserokopia) Kwestionariusz z 9. VII. 1938 - pismo macytelne. k. 8, s. 8.

KOŁO BYŁYCH ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
POLISH HOME ARMY EX-SERVICEMEN ASSOCIATION

42, EMPERORS GATE, LONDON, S. W. 7

Tel.: FRE 1421

L. dz. 2085/64.
Our ref.

Londyn, 27, czerwca 1964r.

ZASWIADCZENIE WERYFIKACYJNE.

S.p. Wiktoria BIELAK.

Za męstwo i poświęcenie w akcjach bojowych w okresie konspiracji, odznaczona została pośmiertnie przez Komendanta Gł.Pol.Sił Zbrojnych w Kraju rozk.25/BP.z dn.11.XI.1941r.:

Orderem Wojennym "VIRTUTI MILITARI" Kl.V-ej.

Za zgodność

P.Kraczkiewicz.

VA 12815

Wpisane do biogr.
Bielek
10 04
D.kw.

WYDZIAŁ HISTORII I KULTURY
KRAJOWY INSTYTUT HISTORYCZNY
ul. Stary Rynek 13, 00-070 Warszawa
tel. 22 622 32 00, 22 622 32 01
www.ihp.pl

Przyjęto SPP Londyn do £2 17 V 2000

CAW MN.
 Biuro Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości
 Warszawa, Al. Ujazdowskie 1.

KWESTIONARIUSZ
 dla otrzymania dyplomu i legitymacji.

Biuro Komitetu wysyła dyplom wraz z odznaczeniem i legitymacją po otrzymaniu od odnaczonego wypełnionego własnoręcznie i czytelnie kwestionariusza.

Leg. Nr 32780

Zarządzenie P. R.

z dn. 1938 r.

Nazwisko: Bielażowa pseud. "Bogda"
 O ile zameżna - nazwisko rodowe: Osuslańska
 Imię: Wiktoria
 Zawód: b. nauczycielka obecnie biuralistka
 Data urodzenia (dzień, miesiąc, rok): 24/II 1896 r.
 Imiona rodziców: Tomasz; Józefa
 Nazwisko rodowe matki: Guchwińska
 Miejsce urodzenia:

Miasto: Dzierżonów
 Wieś: " "
 Gmina: Janów Lubelski
 Powiat: Lubelski
 Województwo: Lubelskie

Data wpłacenia za odznaczenie zł 8 dnia 9 lipca 1938 r.
 " " za legitymację zł 2.- dnia 9 lipca 1938 r.

Posiadane polskie odznaczenia

Srebrny Krzyż Zasługi

Jakie otrzymał odznaczenie Niepodległościowe:

~~Krzyż Niepodległości z mieczami~~
~~Krzyż Niepodległości~~
 Medal Niepodległości

Data Zarządzenia Prezydenta R. P. umieszczona na zawiadomieniu

19/II 1938 r.

Dokładny adres obecny: (miasto, ulica, wieś, gmina, powiat, województwo, poczta)

Lublin, Narutowicza 13 m 39

Wypełnia Biuro Komitetu.
 zł 8 za odznaczenie wpłacono do Kasy P. K. O.
 poz. 754 dnia 11. VII 1938 r.
 Dwa złote za legitym. wpłacono do Kasy P. H. O.
 poz. 754 dnia 11. VII 1938 r.
 Odznaczenie wysłano dn. 11 VII 1938 r.
 Legitymację wysłano dn. 11 VII 1938 r.

Podpis wypełniająca kwestionariusz

Bielażowa

Lublin, dnia 9/II 1938 r.

Handwritten text at the top of the page, including the name "WESTON" and other illegible words.

Przyjęli M. Sulej i W. Miszel 1 L dz 1754/WSK-412/07/

BIELAKOWA
Hiltońia

MN 19. 6. 38

Z.W.Z.
L25/BP
11.XI.
1941r.

Na podstawie upoważnienia Naczelnego Wodza Rzplitej Polskiej,
nadaję ś.p.ob. W i k t o r i i B i e l a k Krzyż Virtuti
Militari V klasy, za bohaterską postawę wobec wroga i śmierć
na posterunku.

Rakoci
Komendant Główny Z.W.Z.

L.Ś. 2033/WSK-412/02

12. 358/WSK-412/03

**KLUB b. WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH
ZAMKU I GESTAPO LUBELSKIEGO**

PRZY
ODDZIALE MIEJSKIM ZBoWiD
w LUBLINIE, UL. KRAK.-PRZEDMIEŚCIE Nr 41
telefon 2-15-41

Wpłynęło dn. 24. KWIEŃ 1973
Wysłano dn. 1973
L. dz. 190/73
Ilość załączników

A N K I E T A 71

danych dotyczących b. więźnia na Zamku lub „Pod Zegarem”

1. Imię i nazwisko oraz używane pseudonimy Wiktoria Bielak, aiska

Tomasz i Józefy z domu Grudzińska

2. Data i miejsce urodzenia Luty 1896 Dzienkowice

3. Obecny adres zamieszkania nie żyje

4. Zawód urzędniczka

5. Krótkie dane życiorysu do czasu aresztowania (wykształcenie, służba wojskowa, miejsca pracy, miejsce zamieszkania, ew. dane o przynależności do organizacji konspiracyjnych, nazwa tej organizacji, funkcja)

6. Kiedy został aresztowany, gdzie, przez kogo, w jakich okolicznościach

Za: zpołudnia z oryginalnym
Lublin 16.02.02.

Stowarzyszenie byłych Więźniów Politycznych
Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”
20-109 Lublin, ul. Królewska 17
tel. 53-215-41

Sekretarz Stowarzyszenia

Zyła Bukoway

12. 358/WSK-412/03

7. Krótkie dane o okresie po aresztowaniu a przed przybyciem do więzienia na Zamku lub „Pod Zegarem”, gdzie był uprzednio więziony, czy był przesłuchiwany, torturowany, co zarzucano w śledztwie, warunki w więzieniu w którym przebywał przed przywiezieniem na Zamek lub do gestapo w Lublinie

8. Kiedy przybył do więzienia na Zamku lub „Pod Zegarem” i w jakich warunkach (z transportem, indywidualnie itp.).....

9. Do kiedy przebywał w więzieniu na Zamku lub „Pod Zegarem” i dalsze losy

10. W jakich celach siedział, na którym piętrze

11. Czy w okresie siedzenia pełnił jakieś funkcje więźniarskie, w jakim okresie

12. Czy był przesłuchiwany, przez kogo, ile razy, w jakich porach dnia i nocy, podaj dane o „technice” śledztwa (tortury itp.)

13. Podaj dane o kolegach z cel, imiona i nazwiska, zawody, podaj co się z nimi stało (data egzekucji, wywiezienia lub wypuszczenia na wolność), czy ich torturowano, za co ich aresztowano. Kiedy przybyli do więzienia, jeśli żyją podaj ich adresy (wzgl. ich rodzin)

Współtowarzysze pp. Janina Kowalska i Halina Kowalska były trzymane na Panku Puerto i nie były przesłuchiwane. Następnie wypuszczone je na wolność. Pani H. Kowalska obecnie już nie żyje, zmarła w latach 1950-tych p. Y. Kowalska Kwiecień w Lublinie na ul. Narutowicza 51 ul., lecz obecnie adres jej jest mi nie znany.

14. Co wiesz o niemieckiej załodze więzienia podaj nazwiska katów

15. Co wiesz o pozostałej załodze więzienia i czy spotykałeś się z faktami pomagania w i a jeśli tak to w jakiej formie i przez kogo — podaj nazwiska

Do zgodności z oryginałem, Lublin 16.12.02 r

Stowarzyszenie byłych Więźniów Politycznych
Zamku Lubelskiego 1 „Pod Zegarem”
20-109 Lublin, ul. Królewska 17
tel. 53-215-41

Sekretarz Stowarzyszenia
Zyja Bukowy

16. Czy posiadasz dokumenty oryginalne (kopie), listy, grypsy, przedmioty lub wspomnienia związane z pobytem na Zamku albo w gestapo, własne lub osób innych (wymień jakie).....

nie posiadam nic oprócz oryginału dokumentu nadającego odbyte w czasie Kiszyni
Vistuli Militarzi

17. Podaj inne zapamiętane fakty o więzieniu, które zasługują na utrwalenie dla historii i dalszych pokoleń.....

P.S. Pisz czytelnie. Jeżeli nie wystarczy miejsca pisz na osobnych kartkach. Pamiętaj, że Twoja odpowiedź może przyczynić się do odbudowania faktów, które mogą na zawsze zagaść w pamięci.

Montreal, dnia 1. IV 1973 r.

Janina Hrysiak
Podpis wypełniającego

Ze zgodności z opiniowaniem, datum 16.12.02 r.

Stowarzyszenie byłych Więźniów Politycznych
Zamku Lubelskiego I „Pod Zegarain”
20-109 Lublin, ul. Królewska 17
tel. 53-215-41

Sekretarz Stowarzyszenia

Zuz Bukowicz

5) Do szkoły uwięzionych w Wydziale Lubelskim. Był to najcięższy obozowiec i niepodległość Polski z przed T-jej wojny miało być za to była arendowana i uwięziona na Łańcu. Po odzyskaniu niepodległości zasłużył do działalności społecznej odsuwaną wbrew woli Kuryla Zastępy. Mieszkał w Lublinie przy ul. Mar-
tonowskiej 13 m 39 a ostatnim miejscem pracy był Wydział Opieki Społecznej przy Zarządzie Miejskim w Lublinie. Po wkroczeniu Niemców na teren polski z miejscem stał się w szeregu walczącego podziemia współpracując do organizacji „Związek Walki Zbrojnej” pod pseudonimem „Pita”.

6) Arendowana została w dniu 17 sierpnia 1941 r. przez gestapo w biurze Opieki Społecznej razem z p.p. Janiną Kanałską i Haliną Korolko pracowników również tego samego Wydziału

8) Zaś po arenowaniu odprowadzone zostały do gestapo siostry Matka i jej córki. W tym czasie natomiast obie współpracownice zostały odtransportowane tego samego miesiąca na Łańcu.

12/9) W tym samym dniu wiele osób zostało arenowanych na skutek wpadnięcia w ręce

Za zgodności z oryginałem, data 16.12.02 r

gestapo archiwum podziemia. Obciążenie były
niekiedy i Matka moja przechodziła straszne
tortury. Mimo tego pragnęła ułatwić swoim
współtowarzyszom nudydanie się z sobą
oprawców Matka moja wzięła na siebie
niekiedy z ich obciążeniami i kiedy już więcej tych
tortur zmieścić nie była w stanie, odebrała
sobie życie w łobach gestapo w dniu
9 września 1941 roku. Pośmiertnie została
odsusowana Kurjkiem Vistutli Militari
i klary za swoje postępowanie wobec wroga i
bohaterski śmierć.

La zgodności z oryginałem
Lublin 16.12.02

Stowarzyszenie Wych. Więźniów Politycz.
Zamku Lubelskiego I „Pod Zegarem”
20-109 Lublin, ul. Królewska 17
tel. 53-215-41

Sekretarz Stowarzyszenia
Zyta Bukowy

W dniu obcisiejszym t.j. 6.11.73.

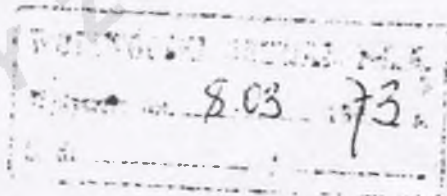
proszę o to, aby w sprawie tej powstała monografia
miejscowa na Zamku w Lublinie
i domu „Pod Zegarem”

Moja kuzynka: Danuta Bielak w czasie
okupacji siedziała na Zamku jako więźnia
polityczna, następnie wstąpiła do wojska
reszta lat w Ravensbrück do wyzwolenia.
Młodsza siostra Wiktorja Bielak pracowała
Zarządzie Miejskiego Zostatek zabrała z biura
do domu „Pod Zegarem”, i ten samochodzik
Danuta Bielak obecnie p. Szyjek zamieszkuje
w Comedex. Jeśli mogłoby się czym pomóc
lub podać adres zapytaj Danuty Szyjek to
proszę napisać lub zadzwonić.

Helena Pachonier

adres
Helena Pachonier
20-124. Szkolna 19m1
Lublin
telefon 279-97.

Lublin 6.11.73.

Za zgodności z oryginałem

Lublin 16.12.021

Stowarzyszenie byłych Więźniów Politycznych
Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”
20-109 Lublin, ul. Królewska 17
tel. 53-215-41

Sekretarz Stowarzyszenia

Zyła Bukowy

(Rozmowa po 53 latach)
Bielak Wiktorja.

Kiedy ją bito
nie wydała nikogo
krzyczała bez słów
gdy ją budzono tyle razy nocą
ozuwała - nie spała już potem
wyzbrała od strażnika wodę
umyła z krwi siebie i celę
- wreszcie na trampolinie fartucha
odfrunęła w śmierć

"... nie przeszkodziłyśmy jej
miała prawo wybrać wolność
od najstraszniejszego lęku
że już nie wytrzyma
i krzyknie
czyjeś imię
oni byli wściekli, że się im wymknęła
pamiętam ją dobrze
na trzy dni przed końcem
dała mi swój koc
byłam od niej młodsza
i też strasznie bili
ale tylko raz
- może dlatego nie wydałam braci
ten rozstrzelany był dobrym poetą
i w swoim grypsie
z Zamku Lubelskiego
pisał że mu żal wierszy
co na gestapo
przepadły..."

Z tej rozmowy o Siostrze mej Matki
nie będzie wiersza
ten brak słów wybaczę
żywi i zmarli -
-nieme lata płaczą

Za spotkanie z oryginalną
Autorem 16.12.2021 r.
Sekretariat Stowarzyszenia
Zyta Bukoway

Stowarzyszenie byłych Więźniów Politycznych
Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”
20-109 Lublin, ul. Królewska 17
tel. 53-215-41

Genia Grybulska 94

Przyjęci N. Sulę i U. Mistel | l. dz. 1754/WSK-402/07

sk.	Nazwisko - Imię	Pseudonim			Nr. Krzyża.
	Bessendowski Kazimierz	"Halin"	2000	15.6.64	12766
	Betka Tomasz	"Kamierka"		11.11.80	13935
	Białous Ryszard	"Jerzy" S			11677.
ucz.	Białowłos Adam	"Grom"			12922
	Biczynski Wiktor	"Domino"	1153	6.8.62	12472
sp.	Biedrzycki Stanisław (poim.)	"Opera" CC. (poim.)	3782	2.3.67	13359
sp.	Bielak Wiktoria (poim.)	"Piła" (Nawin)	2085	27.6.64	12815
	Bielas Bronisław	"Nus"	na zain. 2843	21.12.65	13044 12878 nu 12935
	Bielecki Edward	"Wyżel"	2110	27.6.64	12878 nu 12935
	Bielenin Mieczysław	"Ramzes"			12935
sp.	Bielski Romuald (poim.)	"Bej" CC. (poim.)	3647	2.XII.66	13468
	Bieńkiewicz Tadeusz	"Raczy"			13051
or.	Bienias Jan (poim.)	"Osterwałd" (poim.)	3648	2.XII.66	13328
	Bilski Stanisław	S			11758.
H.	Bilski Jan Kazimierz	"Rum"	4334	30.8.68	13465
	Biskup Bogdan	"Bryś"			12715
or.	Biernawski Jan	"Pogoda"		6.10.80	13838
ż.	Blauth Tadeusz	"Jan Kit"	1745	28.10.63	12596.
ni.	Bifaszewicz Robert	"Orlik"		6.10.80	13837
	Blichiewicz Zbigniew	"Szczepan" S			11781.
	BIGOCKA Hildegarda sp.	"Halina", "Maria"			13707
	Błaszczak Edward	"Grom"	2107	27.6.64	12857.
	Błaszczak Stanisław	S			11692.
	Błaszczak Stanisław	S			12347.
	Błaszczyk Wiktor				12356.
	BŁASZCZYK Karol	Kdałki Śląsk			13818
	Bobiński Wojciech	"Adam"	2826	24.11.65	13045

2. Wiktoria Bielak ps. Piła, Wikta

Urodzona 24 II 1896 r. w Dzierzkowicach. Podczas I wojny światowej działała w POW. W okresie międzywojennym pracowała w Zarządzie Miejskim w Lublinie. W konspiracji od jesieni 1939 r., związana z SZP, a następnie ZWZ, i od początku w łączności kurierskiej. Pełniła funkcję kierowniczkę łączności konspiracyjnej Komendy Okręgu ZWZ Lublin. Aresztowana 9 IX 1941 r., tego samego dnia popełniła samobójstwo w gestapo przy ul. Uniwersyteckiej w Lublinie. Pośmiertnie została odznaczona VM V kl.

Bielak

Przystań 2. Leszczyn'ska e-mailem 27¹¹ 05

Przystań 2. Leszczyn'ska e-mailem 27¹¹ 05

alfab

B-140
BIELAK WIKTORIA - pseud. "Sila"

z Tomaszem i Józefem z domu Gładzińska
Data urodzenia: luty 1896 r. Dzieszkowice
Prac. w młynach

Przynależność organizacyjna: Ligi Walki i Brojne
Arrestowana została przez Gestapo dnia 27.08.1941
z powodu opieki społecznej w Lublinie.

Poprowadziła samobójstwo w lochu Gestapo
dnia 9.09.1941 r.

Wskazywana została odznaczona krzyżem Orderu
Militarny klasy V - za swe postawy wobec wrog.
i bohaterstwa siostrze.

Była czynna w opozycji w okresie i niepodległość
legność Polski z przed I wojny światowej

za co została awansowana i wyróżniona na Ławce
w Dublinie. Po odzyskaniu niepodległości Polski
pracowała społecznie. Przed wojną otrzymała
krzyż Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Informacja na podstawie danych. Klub
le. Wszechwładnia na Ławce i pod Legatorem w Dublinie
Q-7A.

R. Genczowski

Towarzystwo Miłośników Historii
KOMISJA HISTORII KOBIET
W WALCE O NIEPODLEGŁOŚĆ
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 WARSZAWA
tel. 831-63-14

04/20
24.5.80
Rost

CAW, MN ~~19~~ 19. 06. 1938.

Bielakowa - osmołanka Wilkna

ps. Boyda

bimbalistka

zam. - Lublin, ul. ^{Namtońska} ~~Namtońska~~ nr 13/39

Kwota dla otrzyman. dypl.: Regif. (dozwoleń
na PKP)
z 9. VII. 1938.

Foto.

(z st. Osmoda)

Wilkna Bielakowa, narw. w. Osmoda

b. nuncyielka, obecnie bimbalistka

w. 24. II. 1896r.

c. Tomana i Yirety z Grotowicki

w. w Dzierżkowicade pop. Janów Lubelski:

osk. Srebrnym Kupem Wstąży.

zam. Lublin, ul. Namtońska 13 nr 31.

Zyciorys

W 1911r. ukońc. 8-letnią szkołę Jagiellońską
w Unghwie -

W 1912r. rozpoczęła pracę na wsi wiodła młodzieży
młodziej i starszy przez organiz. komplektyw młodych
cytania i pisania (do 1914r. w Kol. Podol...?,
gm. Bětina, a od wiosny 1914r. do 1917r.

w Kol. Sobieniewy, gm. Michowice.

W międzycz. i inne wzmocniła pogłębienie ośw. starszych
na kółkach czytania i mowała do czytania bohuż
nieudolny dostarczała jej przez p. Doleckiego, dnia 46

Angielski M. Sulej, G. Miszkef 11.12. 1954 WSK-WR2/07/

z PPS, który po powrocie z kilkuletniej zsyłki
wkrył się w domu jej ojca. 2

Od jesieni 1918r. biuro tej organizacji jej Jan Świątek
i inny terminator u siebie w Lublinie, członek PPS.

W Urzędzie i Dzielnicy miała wstąpić i wydała
wskazanie na wstrzymanie.

W 1918r. jenerał podał kolumnie obywateli i podał
ob. Czapalskiej ps. Maryla od której dowiedziała się,
że mieszkają w Urzędzie i Dzielnicy w pobliżu
dla legjonistów Piłsudskiego i że mają tajny
organizację. Były to jej własne kolumny z Urzędem.

Po powrocie do Sobienian razem z innymi a także
mieszkają. Udała się na woj. 27 mieszkają w Koło
Gospodni Wiedzi z lokacji pierwszej 19 sierpnia
wstąpiła do kolumn Kobiet a następnie już w powstaniu
1918r. i wstąpiła do POW Oboj. Zwiast w Nieobrany.
Ona zai już ob. Czapalskiej ps. Maryla ob. Altmajerem
ps. Okon i ob. Gustaw i "Dziś" Tubilewiczowej
i innych i we wrześniu 1918r. już ob. Okon
została wysłana do POW. Otrzymała powołanie
w statusie kontaktów z Lublinem ps. Bogola.

W porozumieniu z ob. Altmajerem woj. sierpnia
mieszkała z kol. Sobienian, Franciszkowa, Nieobrany
i Majdanów w Koło Wiedzi Wiedzi i góły nie
innego powodu nie dostała na ten robot (powód powołania
rodziców i strachu przed byciem wstąpiła).

Ww. organizację przesłuchania do listopada 1918r.

W dn. 18.11.1918r. za zorganiz. podjęła protestacyjną
wygodzbić Chetnycy, awanturą i innymi
w Lublinie na Zamku, gdzie przebywała do 18.V. 1918r.

W tym czasie ochraniała ją w roli cioci p. Stankiewicza
Mania z ramienia Komit. Pomocy Wiedzi Politycznej.

i ob. Zuzek „Pomysł” Franciszek i siostra jej 3
współzmiennym P.O.W. i Pol. Str. krot. „Wyzwolenie”.

Po uwolnieniu wrzuciła strzałami: Siedziała
jednako przy rannym powieszonym przy me tenorze
Sobieniewa i siostrze ob. Janinie Romanowskiej
o swej siostrze Felicie (Opalana) i ucieka
się do Świerca w pow. Chetumskia, gdzie miał
porozumienie obywateli nowowypukającego przy jej
ojcu współzmiennym prowadzającym propagandę me post.
wiodł niezwykłą historię. Owoce tego z tych siostrze
wyuda 8 ochotników do WP - jmi. po rannym.
Po uwolnieniu cały wóz metałowy broni i narzędzi
wyuda do Lublina.

W dn. 11. XI. 1918r. przyjęła przy sekretarce

PSZ „Wyzwolenie”. Pracowała tam do 1926r.

W 1921r. wyuda za nami ca rodzinie akcyjowego

1938r. > s.p. Józefa Bielacka. 2 metry. tego była córka
siostry 15-letnia, uczeń. 111 let. życia. ~~W 1927~~

W X 1927r. zamieszkała jej panem. Od tego czasu
pracowała razobliowo wychowując dziecko.

Ostatnia od 1. X. 1934r. pracuje w charakterze
kancelistki w Komisji Miejskiej m. Lublina.

1938
15
3

Karta w archiwum Zw. Powiatu Olsztyn
Lublin.

dn. 14. stycznia 1936r.

Białobokaj - Osiedlenie Włochów.

Karta osiedlenia Pow. w Miasteczku
o klasowe epimurium

Gimnazjum

art. Zw. Powiatu.

w Pow. od września 1915r. Miasteczko

Zawiadomienie, Książka 28.V.1936r.

"... była kolumna odd. ziem. w Soborach
gminy Miasteczko III - 90 Postobudowa

VIII - 90 ~~z~~ Okręgu Lubelskiego

Zaw. uchyłt b. kart. III - 90 Postobudowa.
Oset - Osiedlenie Włochów.

Na terenie Lubelskiego miasteczka
faktycznie Książka Pow. Zofia Malcewska,
i Małgorzata Grzechalska oraz Maria Rogowska.

W dn. 27.XII.1936r. upomnieliśmy się w liście
do Kom. K i M Niepwał. o powyższe Książki.
Przypominając, że w sprawie na ośm. KN był wniosek
w 1934r. na wie "Przedniej" Białobokaj a w 1936r.
był wyrażony przez Kom. Osiedlenia przy zmianie
Zw. Powiatu w Lublinie. Brakujące.

Frankie 19 w 1937r.

Wniosek o KN z 12. VII. 37r.
okręgu Komisji Ochr. Zw. Pracowników w Lubli

Kanceliarnia Zarządu Miejskiego m. Lublin
w Wydziale Sprawy Społeczne.

Zwycięstwa i sukcesy przy wyprawach. we wsiach:

Wielki mp. w powrocie. szkole rolniczej w Drenhowicach.

W 1911r. uk. zsk. Zapiętkowca w Urszowie.

Dobry wyrost. w zakr. Guldas gimn. uk. szepet. w domu.

od 1912r. pisał oświadc. na wsi - Dobriczany i Pułtów gm. Barzga.

We wsiach tych prowadził potajem. szkoły dla słowiań.
lansing wicz. dla młodzieży słowiań. i starożytnych, Katedra Gosp. Wsi.

i Główna szkoła w ogy. Stowarzyszenia Spółdzielców
w Michalinie i Dobriczanie.

W III 1915r. rocy. Liga Kobiet w Dobriczanie.

ona Katedra amatorska która do niej - pryncypałki
a pierwszoklasistki partyi na obok. Związku POW.

We IX. 1915r. woda organiz. i par. 10-letni obok. Związku POW
w Dobriczanie, a od grudnia pryncyp. K. Młociński.

→ wzbudził Dobriczanie, Tanciszewo, po cieniu Michalinie
Kowalczyk i Majdanów.

Była ona w której: pryncyp. Ligę Kobiet

K-arty POW osz. ceni.

krew. Katedra amator.

pryncyp. K. Mł.

Wzrost na Zambie Lubel.

W wsiach Polna praca przy ekwi-powanie osami.
ona opiekowała się chorzyi zdatni osami w szpitalu.

Piękną przy w SL "Współczesna" i przygotowywała
kier. do wyb. do Sejmu Ustaw. 1916.

W "Współczesna" praca do V. 1916r.

W r. 1911 ukrai. kłety, Yajicelbowity, w Ukrainsk.
 Odni wykast. stypet. w domu pod kierownictwem
 p. At. ~~Dejisz~~ Decyusz, nancyielni tej szkoły.
 Szkole tajna w Sobron umiela litoy p...
 do 1916. w 1916. ujawnila sig. w szkole tej p...
 do 18. Augustu 1917r.

Podczas walkacji 1916. odni obpetnieniu wykast.
 ukraienski 6 tyg. kims unygetninyjny nancyueli.
 h...
 z p... w szkole w...
 w POW.

W... p... Australowa do 18 II 1918r. do 18.V. 1918r.

M... do tyg... w POW.

St... w POW od 1. IX. 1917r. do 1. XI. 1917r.
 P... s... Alt...
 K... Brunon Alt... p...
 1939 1945

O... Medalu Niepodleglosci
 na poned. K Ki... w str. 9. V. 1937r.
 Ost. w MP Nr 140 z dn. 22. G. 1937r.
 por. 245, 1. 3.

KMK
k. osob.

Bielakowa Wilczur
z d. Osmolanka
ps. Pita, Wilka

e. Tomara i Jędrzej z d. Gredzińska
ur. 11. 1896 w Dzierżkowie
zm. 9. IX. 1944.

1. "Pamięć Rubelki" 1965, s. 228.
Odniesienie do spec. zlec. w K-om Okr. Zwz Lubl
X-XI. 34-42 VII 40.
VIII 40-IV 41 - Tomara i Jędrzej w Lublu.

2. Caban - Wierzbowski, Zwz i AK w olęckim
Indywidualnie 1939-1944, a. T.
s. 15, 16, 21, 191, 192, 314,
Lublin

bratanka POW.
z charakteryst. Celiny Jędrzej była
jedyną łączniczką, łączącą na kontakty
ze stacją KG Zwz w U-ur.
Właścicielka i sama została agent.
W amru badania w gm. Gestapo "Pod regarom"
popet. samobójstwa.
Prismertem odr. VM.

3. AWTH III/21/12/s. 8.

ten ~~odk.~~ ~~odr.~~ KG AK, Wsk. Pers.
Wniośki awans. i odznaczenia.

Zeta awk do L. 25/BP z 11. XI. 1941. odr. VM.
Dokument z XI. 1941. "Pita", kiersownik komisji
wej "Trecia" (tortury, samobójstwa)

Przyteli N. Sulej; W. Niszedel | 1.12.1954 | WSK-412/07/

2 k.) VM 11.XI.41. R-2 25/BP.

- 1) Syzdek Wtorhumi, Oculici w premisi potowmych.
" Za Wolnoic: kuzl" w 16 (1269)
16.IV.1428, s. 3.
o Bickak i Walei newodnej
obie popetury demoboptwo.
-

3 k.) w. 24.II.1896. Dzwelawia
zm. wiq. ks. onestamij 9.IX.1942.
wy. relugi: 29/30 VIII 41.

Ustna reluga Gotsbrowdziej Janiny (Lublin, Orla 5/9.
Pewriacala, w 11 woj. swiat ord. delegatny - kumen.
amentom 28.VIII.41.
strukture kutowam.
Gotsbrowden rozmnita z my "Pod Legomen"
Cirkle Bickakowej uniolu w /Kamodur.

rel. - 2 1479v.

4 k.) Amentom 27.0X.41. W Birne Opicli i potemij
mu qestapo.
pracowade unyrtowij.

J. 3342 / WSK

+
Bielak Wiktor, 2 d. Osmolanka (Osmoła)
(24.02.1896 - 9.09.1941)

III | 1. - Mat. dot. rodziny Relatorki: - spis członków rodziny
Wiktorii Bielak, połączonej integralnie z relacją
i listem do Fundacji, podpisanym przez Helenę
Pachonisz i Teresę Góś - kreuje relatorki.
Kserokopia - całość dokumentu: A-4, k. 3, s. 5.

Teresa Gos
ul. Sowie 3/17
20-323 LUBLIN

Wesoło

Humorystycznie

"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej
Służby Polek"
w Toruniu

w Toruniu	
Wzłynęto dnia	7.04.2003
Lp.	PO9 / 1056-412/03
Załączniki:	
Referent:	

Serdce i powroty z Lublina z życzeniami
zdrowia, pomysłowości, zadowolenia z pracy.

Przesyłam Powiatu krótki życiorys matki
Wiktorii Bielak oraz jej rodziny.

Wiktoria Bielak z domu Osnowa
urodzona w Dzierżkowicach k/ Świeżycy - 24.02.1896 r.
córka Tomasa i Józefy z Guckinskich.

Wiktoria była nauczycielką - początkowo uczyła dzieci
w rodzinie, a następnie z całej wioski.

W czasie wojny światowej była łączniczką, tam też poznała
zaimięz - uczestnika wojny Józefa Bielaka późniejszego męża.

W 1921 r. wyszła za mąż, a w 1922 r. urodziła się im córka
Danuta (obecnie zamieszkała w Łowiczu) Józef Bielak już
wtedy z wojny już był chorą (niepełny), gdy córka miała
9 miesięcy 2.04.1922 r. (żyła 33 lata).

W. Bielakowa następnie pracowała w Redakcji Gazety Lubelskiej
ABC jako sekretarką naczelnego redaktora.

Później przeniosła się do Łowady Miejskiej i Sublicie
i tam pracowała do dnia aresztowania (aresztowana została
w biurze).

Działalność konspiracyjną wg zeznań publikacji -
(rodzina domyślała się o pracy konspiracyjnej, ale ze strony
M. Bielakowej objęte to było ścisłą tajemnicą).

Pochowane została przez Łowad Miejski i Sublicie
przy ul. Twardziej (rodzinnie zabroniono uczestniczenia w
pochówku), a następnie ekskumowana przed wyjazdem
córki do Łowady i spoczywa na cmentarzu w Sublicie
przy ul. Sypowej razem z mężem.

Po aresztowaniu przez gestapo najprawdopodobniej żandarmerii
zabrali więcej do mieszkania (w Sublicie ul. Maritowska 13
- oficyna na 3-cim piętrze), z mieszkania została zabrana
aresztowana córka Danuta (mówiła była o konspiracji)
została przewieziona do więzienia na Łowadzie, a następnie
do obozu na Majdanku. Z obozu na Majdanku
Danuta Bielak ze zbrojami pieniężnymi przez Helenę
Pachowicz wśród wózków i znajomych miała być kamionami
wyprawiona. Mówiono, byli już dzień przewieziona
pieniędzy i wyprawiona, ale dzień wcześniej została
zabrana i przewieziona do obozu w Ravensbrück.

Do mieszkania M. Bielak żandarmerii psychologicznie (byli)
kilka dni i oprócz córki prawdopodobnie aresztowali jeszcze
17 osób. Dokładnie nie wiemy - rodzina miała zabronione
przez znajomych - kadeszanki wchodzić tam i po tych wydarzeniach
miał u być mieszkaniu już nie być.

Rodzice:

Tomasi i Józefa Osutowie zajmowali się gospodarstwem rolnym we wsi Dzienkowice ul. Krasnicka. Mieli około 30 morg ziemi, ale z uwagi na to, że mieli 10 dzieci sprzedali tę posiadłość i kupili większy majątek we wsi Zagórze gdzie żył. Tam też zmarli i spoczywają na cmentarzu w Świercicach gm. Cyców.

Śp. Tomasz Osuta zmarł 26.07.1943 r. w 82 lata

Śp. Józefa Osuta z Gudziszki zmarła 13.04.1939 r. żyła 72 lata

Rodzinstwo:

Śp. Seweryna Skowczyła miała rodzinę zmarła przy porodzie w 1928 r.

Śp. Hilitoria j. u.

Śp. Apolonie była zakochana zginęła podczas II wojny światowej w czasie bombardowania szpitala (była po operacji)

Śp. Feliksa Zali mieszkała we wsi Wielkopole. Następnie wyjechała z rodziną do Kroyenki zmarła w 1985 r.

Śp. Jan - zajmował się rolnictwem początkowo mieszkał we wsi Zagórze Następnie wyjechał z rodziną

Śp. Marianna Kosińska ur. 1904 r. zmarła 21.03.1968 r. zajmowała się gospodarstwem we wsi Zagórze

Śp. Antoni ur. 1906 r. zmarł 01.06.1992 r. zajmował się gospodarstwem - mieszkał we wsi Świercicach

Śp. Aniela Augustowska ur. 1908 r. zmarła 15.09.1995 r. mieszkała w Dublinie prowadziła pralnię, a następnie zajmowała się oproduktwem

Hanna Potępa ur. 1910r. była w siostry W. Bielali
zdobyła wykształcenie ukończyła z mężem 22
nauczyciele, pracowała jako nauczycielka polski
w dalsze w Krasniku Następnie wienkoła
a dalsze, później wyjechała do otwocha -
prawdopodobnie. jeszcze żyje

Sp. Irene Ryc ur. 1916r. mieszkała na ul. Zagórze na ojcowiznie.
Następnie wyjechała do Prusze Gólskiego.
Pracowała w kuloniu wraz z mężem
Zmarła 24 grudnia 2001r.

Przesyłamy Państwu zdjęcie: przedstawiające one

1) od lewej: Hanna Potępa (młodsza), Bielali Wiktoria,
Bielali Danuta, Bronisława Purc - cioteczka siostra

2) od lewej: córka Hanny Potępy, Danuta Bielali,
Hanna Potępa, Janina Papiernik (siostrzenica -
córka Marianny Wozniakowej). Na oryginalne
jest pieczęć z datą 18.03.1938r. - w imieniu
Józefa Piłsudskiego - miasto Dublin (dokonowane
(ze względu na zniszczenie, zatamowanie zdjęcie
zostało zrekonstruowane obecnie)

3) nagrobek Wiktorii i Józefa Bielaliów

Jeżeli uważacie Państwo że interesujące prosimy o
porekowanie w archiwum Fundacji, jeżeli nie to prosimy o odesła
nie na adres Heleny Pachowicz lub Teresy Gos

Prosimy Państwa również o przesłanie
Stowiska w którym znajdzie się biogram

Milostivii Prielaki na adres Heleny Pachomies st. 1
i Teresy Gos st. 1 ocyniťte ze zaliveniem portovym.

Dziakujomy Povistiu ze prace nad Stovnicem,
zycymy sukcesiu i zadovolenie.

Lublin 30.03.2003.

Helena Pachomies
Teresa Gos

Helena Pachomies - cioteczna sestra W. Prielaki

Teresa Gos - wnuczka Marianny Hozmicowej - siostry W. Prielaki

Korespondencja

do
Anglii

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-0

Toruń 28 I 2003 r.

MEMORIAL
General Marci Wittek
L. olz. 210/WSK-412/03

Pan Jan Piłat

Urząd Gminy Chełm

Pokrówka, ul. Gminna 18

22-100 Chełm

Szanowny Panie,

Dziękujemy za pomoc w sprawie zdobycia materiałów o śp. Wiktorii Biel z d. Osmolanki. Otrzymaliśmy niedawno z Urzędu Gminy Cyców adres krewnych, do których napisaliśmy z prośbą o materiały. Jesteśmy wdzięczni za pomoc państwa.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

Toruń 27 I 2003 r.

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

C. dz. 203/WSK - 412/03

Pani Zyta Bukowy
Stowarzyszenie byłych Więźniów Politycznych
Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”
ul. Królewska 17
20-109 Lublin

Szanowna Pani,

Za pośrednictwem p. Lesława Mazura z Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miejskiego w Lublinie otrzymaliśmy kserokopie dokumentów dotyczących Wiktorii Bielak z d. Osmolanki ze Stowarzyszenia byłych Więźniów Politycznych Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”. Bardzo dziękujemy za udostępnienie tych materiałów, będą pomocne przy opracowywaniu biogramu W. Bielak do I tomu Słownika Kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari, który ma się ukazać w II połowie 2003 r. Zwracam się do Pani z prośbą o podanie nazwy zespołu lub sygnatury akt Wiktorii Bielakowej, tak żeby można było poprawnie podać to w źródłach.

Szanowna Pani, przesyłam materiały na temat naszej Fundacji (od stycznia 2003 r. mamy nową nazwę: Fundacja „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”). W Dziale Wojennej Służby Kobiet gromadzimy materiały o kobietach-żołnierzach I i II wojny światowej. Jesteśmy zainteresowani współpracą z państwem.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

Toruń 20 I 2003 r.

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

Ł. do. 148/WSK - 412/03

Pan Lesław Mazur
Z-ca Dyrektora Wydziału
Miejski Inspektor Spraw Obywatelskich
Urząd Miejski w Lublinie
Wydział Spraw Administracyjnych
ul. Leszczyńskiego 20
20-950 Lublin

Szanowny Panie,

Dziękuję bardzo za przesłanie materiałów na temat śp. Wiktorii Bielak z d. Osmolanki. Stanowią cenne uzupełnienie zgromadzonych przez nas do tej pory materiałów. Wyślemy pismo z podziękowaniem do Zarządu Stowarzyszenia byłych Więźniów Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem” w Lublinie. Skontaktujemy się także z Panią Heleną Pachowicz, może będzie mogła udzielić dodatkowych informacji.

Jeszcze raz dziękuję za pomoc. Tom I Słownika Kobiet odznaczonych Orderem Virtuti Militari, w którym będzie biogram W. Bielak zostanie wydany w drugiej połowie 2003 r. przez naszą Fundację (od I 2003 r. funkcjonuje pod nową nazwą: Fundacja „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”).

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-C

kopie

W sprawie Bielak W.

Toruń 27 XI 2002 r.

1.dz.4790 WSK 2002

Urząd Miejski m. Lublina

Szanowni Państwo,

Memoriał General Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Bielak z d. Osmolanka ur. 24 II 1896 r. w Dzierzkowicach, córka Tomasza i Józefy z d. Grudzińskiej. Zaangażowana w walkę o niepodległość w czasie obu wojen światowych (w I w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej, w II w Związku Walki Zbrojnej), zginęła tragicznie w 1941 r. w więzieniu lubelskiego gestapo „Pod Zegarem”. Poszukujemy wszelkich informacji na jej temat niezbędnych do opracowania obszernego biogramu. Ze zgromadzonych do tej pory danych wynika m.in., że Wiktoria Bielak od 1 X 1934 r. była zatrudniona w charakterze kancelistki w Wydziale spraw Społecznych Zarządu Miejskiego m. Lublina. Mieszkała przy ul. Narutowicza 13 m. 39. Wiemy także, że w czasie wojny pracowała w Biurze Opieki Społecznej w Lublinie.

Zwracamy się z prośbą o pomoc w zdobyciu dodatkowych danych o Wiktorii Bielak. Może w Archiwum Urzędu Miejskiego m. Lublina znajdują się jakieś informacje, które mogą okazać się pomocne w opracowaniu biogramu? Może żyją jacyś krewni lub inne osoby, które mogłyby pomóc. Będziemy wdzięczni za wszelkie, nawet najskromniejsze informacje.

Z góry dziękujemy za wszelką pomoc.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-1

W sprawie Bielak W.

Toruń 27 XI 2002 r.

1.dz.4791 WSK 2002

kopie

Wójt Gminy Chełm

pow. Chełm

woj. lubelskie

Szanowny Panie,

Memoriał Generał Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Osmilanka zam. Bielak (od 1921), ur. 24 II 1896 r. w Dzierzkowicach, córka Tomasza i Józefy z d. Grudzińskiej. Zaangażowana w walkę o niepodległość w czasie obu wojen światowych (w I w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej, w II w Związku Walki Zbrojnej), zginęła tragicznie w 1941 r. w więzieniu lubelskiego gestapo „Pod Zegarem”. Poszukujemy wszelkich informacji na jej temat niezbędnych do opracowania obszernego biogramu, zwłaszcza na temat jej rodziny. Ze zgromadzonych do tej pory danych wynika m.in., że Wiktoria Osmolanka latem 1918 r. przeniosła się do Świerszczowa, gdzie jej ojciec posiadał gospodarstwo. Tam prowadziła działalność niepodległościową wśród miejscowej młodzieży.

Zwracamy się z prośbą do Pana o pomoc w uzupełnieniu informacji o Wiktorii Osmolance. Może w Świerszczowie żyją jeszcze jacyś krewni rodziny Osmolanków? Zależy nam bardzo na zdobyciu ich adresu. Może żyje ktokolwiek kto mógłby przekazać jakies informacje o Wiktorii Osmolance. Będziemy wdzięczni za wszelkie, nawet najskromniejsze dane.

Z góry dziękujemy za wszelką pomoc.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIĘ GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-C

Toruń 27 XI 2002 r.

Kopie

W sprawie Bielak W.

1.dz.4789 WSK 2002

Wójt Gminy Dzierzkowice

pow. Kraśnik

woj. lubelskie

Szanowny Panie,

Memoriał Generali Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Osmolanka zam. Bielak (od 1921), ur. 24 II 1896 r. w Dzierzkowicach, córka Tomasza i Józefy z d. Grudzińskiej. Zaangażowana w walkę o niepodległość w czasie obu wojen światowych (w I w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej, w II w Związku Walki Zbrojnej), zginęła tragicznie w 1941 r. w więzieniu lubelskiego gestapo „Pod Zegarem”. Poszukujemy wszelkich informacji na jej temat niezbędnych do opracowania obszernego biogramu. Ze zgromadzonych do tej pory danych wynika, że Wiktoria Osmolanka zamieszkiwała z rodziną w Dzierzkowicach i tam rozpoczęła naukę w szkole powszechnej. Następnie ukończyła progimnazjum w Urzędowie i sama pracowała jako nauczycielka w Sobieszczanach i Podolu k. Bełżyc. Niestety posiadamy fragmentaryczne informacje na temat jej rodziny, rodzeństwa, zajęcia rodziców itp.

Zwracamy się z prośbą do Pana o odszukanie w aktach gminnych, może parafialnych metryki urodzenia i wszelkich danych o krewnych Wiktorii Bielak z d. Osmolanki. Może w Dzierzkowicach żyją jeszcze jacyś krewni rodziny Osmolanków? Zależy nam bardzo na zdobyciu ich adresu. Może żyje ktokolwiek kto mógłby przekazać jakieś informacje o Wiktorii Osmolance. Zależy nam na wszelkich informacjach.

Z góry dziękujemy za wszelką pomoc.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-

kopie

W sprawie Bielsk W.

Toruń 27 XI 2002 r.

1.dz.4788 WSK 2002

Wójt Gminy Urzędów

pow. Kraśnik

woj. lubelskie

Szanowny Panie,

Memoriał General Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Osmolanka zam. Bielak (od 1921), ur. 24 II 1896 r. w Dzierzkowicach, córka Tomasza i Józefy z d. Grudzińskiej. Zaangażowana w walkę o niepodległość w czasie obu wojen światowych (w pierwszej w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej, w drugiej w Związku Walki Zbrojnej), zginęła tragicznie w 1941 r. w więzieniu lubelskiego gestapo „Pod Zegarem”. Poszukujemy wszelkich informacji na jej temat niezbędnych do opracowania obszernego biogramu. Ze zgromadzonych do tej pory danych wynika, że Wiktoria Osmo'anka zamieszkiwała z rodziną w Dzierzkowicach i tam rozpoczęła szkołę powszechną. Następnie ukończyła w 1911 r. progimnazjum w Urzędowie zwane Szkoła Jagiellońską i sama pracowała jako nauczycielka w Sobieszczanach i Podolu k. Bełżyc.

Zwracamy się z prośbą do Pana o pomoc w odszukaniu dodatkowych danych o Wiktorii Osmolance zam. Bielak. Może w Szkole w Urzędowie znajdują się jakieś informacje na jej temat? Będziemy wdzięczni za każdą nawet najdrobniejszą wzmiankę.

Z góry dziękujemy za wszelką pomoc.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-1

Kopie

W sprawie Bielak W.

Toruń 26 XI 2002 r.

1.dz.4787 WSK 2002

Wójt Gminy Niedzwica

pow. Bełżyce

woj. lubelskie

Szanowny Panie,

Memoriał General Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Osmolanka zam. Bielak (od 1921), ur. 24 II 1896 r. w Dzierzkowicach, córka Tomasza i Józefy z d. Grudzińskiej. Zaangażowana w walkę o niepodległość w czasie obu wojen światowych (w I w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej, w II w Związku Walki Zbrojnej), zginęła tragicznie w 1941 r. w więzieniu lubelskiego gestapo „Pod Zegarem”. Poszukujemy wszelkich informacji na jej temat niezbędnych do opracowania obszernego biogramu. Ze zgromadzonych do tej pory danych wynika, że Wiktoria Osmolanka zamieszkiwała z rodziną w Dzierzkowicach i tam rozpoczęła szkołę powszechną. Następnie ukończyła progimnazjum w Urzędowie i pracowała jako nauczycielka w Sobieszczanach i Podolu k. Bełżyc, zajmując się tajną działalnością oświatową. Ponadto zorganizowała w Sobieszczanach i Niedzwicy Stowarzyszenia Spożywcze, a w Sobieszczanach założyła Koło Gospodyń Wiejskich. Przewodniczyła także w 1918 r. Kołu Młodzieży Wiejskiej z Sobieszczan, Franciszkowa i Niedzwicy Kościelnej.

Zwracamy się z prośbą do Pana o pomoc w uzupełnieniu informacji o Wiktorii Osmolance zam. Bielak. Może w aktach gminnych będą jakieś informacje? Zależy nam na wszelkich danych, które mogą się okazać pomocne w opracowaniu biogramu.

Z góry dziękujemy za wszelką pomoc.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

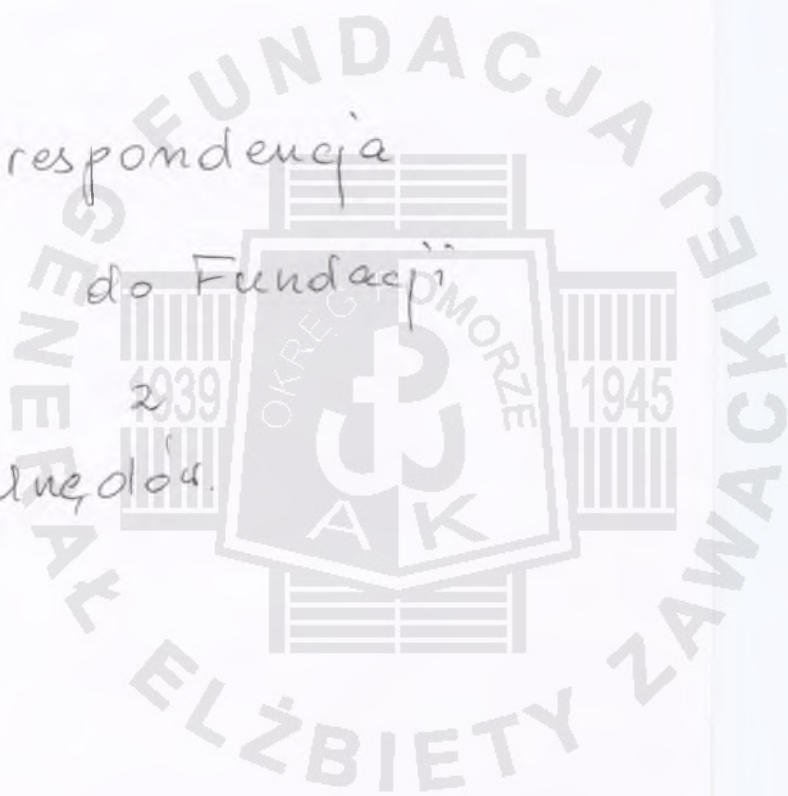
Dokumentalistka Archiwum WSK

Korespondencja

do Fundacji

z 1939

Ungolca.

URZĄD GMINY CHEŁM

Pokrówka, ul. Gminna 18
22 100 CHEŁM

Znak sprawy: 34/02
tel (082) 563-55-34 fax 563-77-93

00.

Pokrówka dnia 10.12.2002

Urząd Gminy
21-070 Cyców

Urząd Gminy Chełm przekazuje zgodnie z art. 65 kpa według właściwości pismo „Fundacji Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu” z dnia 27.11.2002 roku, znak:L.dz.4791 WSK 2002 roku w sprawie udzielenia informacji o Pani Wiktorii Osmolance.

Otrzymują;

- 1) Biuro Fundacji
87-100 Toruń
ul. Wielkie Garbary 2
2. a/a

Z up. Wójta Gminy

Jan Piłat
SEKRETARZ

Urząd Miejski w Lublinie
Wydział Spraw Administracyjnych
Miejski Inspektorat Spraw Obywatelskich

ul. Leszczyńskiego 20, 20-950 Lublin; tel. 443-54-27;
centrala 532-42-11 wew. 427; fax. 443-54-27;

Lublin, 16 grudnia 2002r.

WSA/SO.5010/113/2002

Wpłynęło dnia 31.12.2002

Ldz. 6276/WSK

*percepi nowe info >
trzeba podać w zwiastach*

Pani

Dorota Kromp

Fundacja Archiwum Pomorskie Armii

Krajowej

Biuro Fundacji

ul. Wielkie Garbary 2

87-100 Toruń

Przewodna Pcu:

Odpowiadając na Pani pismo nr L.Dz. 4790 WSK 2002 z dnia 27 listopada 2002r. informuję, że jedyne informacje dotyczące **Pani Wiktorii Bielak z d. Osmolanka** ur. 24 lutego 1896r. w Dzierzkowicach, uzyskałem dzięki uprzejmości Zarządu Stowarzyszenia byłych Więźniów Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem” w Lublinie, który udostępnił całość akt czyli Ankiety Nr 71 B. sporządzoną 24 kwietnia 1973r. Z powyższych dokumentów wynika, że dodatkowych informacji może udzielić Pani Helena Pachowicz (nr tel. 0-81 533 83 72).

Mam nadzieję, iż załączona Ankieta będzie pomocna przy opracowywaniu przez Fundację Słownika Kobiet odznaczonych Orderem Wojskowym Virtuti Militari.

Z poleceniem

Z-ca DYREKTORA WYDZIAŁU
Miejski Inspektor Spraw Obywatelskich

J. Mazur
Lestaw Mazur

*czy w Słowniku Lubelskim
mi ma Bielak?*

URZĄD GMINY
21-070 CYCÓW
pow. ięczyński, woj. lubelskie

Cyców, 2003-01-10

Or 1027/3/03

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek" w Toruniu	
Wpłynęło dnia:	15.01.2003
L. dz.	84/WSK
Załączniki:	
Referent:	

Fundacja
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
Toruń

W odpowiedzi na pismo z dnia 27.11.2002r,
znak: I.dz.4791 WSK 2002, Urząd Gminy w Cycowie uprzejmie informuje
iż w miejscowości Zagórze, 21-070 Cyców mieszka Pani Fronczyk Adela.
P. Wiktoria Osmolanka była siostrą rodzoną matki P.A. Fronczyk.

Proszę o skontaktowanie się z P.A. Fronczyk, która
udzieli bliższych informacji.

ZASTĘPCA WÓJTA
Wiesław Pikuła
Wiesław Pikuła

STOWARZYSZENIE b. WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH ZAMKU LUBELSKIEGO I »POD ZEGAREM« W LUBLINIE

Odznaczone:

Medalem Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich
w Polsce

Medalem Komisji Edukacji Narodowej

Złotą Odznaką Honorową „Zasłużony dla Lublina”

Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej

Honorową Odznaką Za Zasługi dla Lubelszczyzny

20-076 Lublin, ul. ~~Królewska~~ ~~Przedm.~~ 41, Konto: PKO II/O Lublin 10203150-3043-270-1 Tel. 53215-41

Ul. Królewska 17

31 stycznia 2003 r.

L. dz. 216.03/03 r.

Lublin, dnia 199... r.

FUNDACJA
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armię Krajową oraz Woj. Służby Polek

Wpłynęło: 10.02.2003
L. dz. 358/WSK-412/03

Załączniki: D.W.
Referent: D. Kwany

Fundacja
Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armię Krajową oraz Woj. Służby Polek
w Toruniu

Podaje się do wiadomości, że dnia 23 czerwca 2002 roku – Uchwałą Nr 1/2002 r. XVI Ogólnokrajowego Walnego Zjazdu Członków Stowarzyszenia Byłych Więźniów Politycznych Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem” – nastąpiło rozwiązanie Stowarzyszenia.

Informujemy, że sprawy dotyczące pobytu w Więzieniu na Zamku Lubelskim w latach 1939 – 1944 (do 22 lipca) można załatwiać w :

1. Państwowe Muzeum na Majdanku, Lublin ul. Droga Męczenników Majdanka Nr 67 (tam zostało przekazane archiwum Stowarzyszenia).
2. Instytut Pamięci Komisja Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu, Lublin ul. Wieniawska 15.
3. Państwowe Archiwum Wojewódzkie – wejście obok Katedry (lewa strona) Lublin ul. Jezuicka 13.

Wszelkie roszczenia prosimy kierować do Komisji Likwidacyjnej
Adres: ul. Królewska Nr 17 (lewa oficyna) II p. 20-109 Lublin, do dnia 20 lutego 2003 r.

Pismownie z dn. 27.01.03. L. dz. 203/WSK-412/03 zostało przekazane do Państw. Muzeum Majdanka, Komisja Likwidacyjna

Stowarzyszenie Byłych Więźniów Politycznych
Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”
20-109 Lublin, ul. Królewska 17
tel. 53-215-41
W LIKWIDACJI

Stowarz. Sabina

Korespondencja

od

Fundacji

do Kresmych Wiktonii Bielak

17. I. 2003 - do Adeli Fronczak
- x2-eg. 20. I. 2003 - Heleny Pachonisz dublin
14. II. 2003 - do Teresy Gos dublin
18. II. 2003 - Danuty Hyjek Montreal
21. II. 2003 - Heleny Pachonisz dubli
30. VI. 2004 - Wazimiery Olenko Pr.6.
- dwukrotnie 23. XI. 2004 - — 11

x) list uvcit.

Toruń 17 I 2003 r.

MEMORIAL
General Marii Wittek
c. dk. 149/2012-512/03

Pani Adela Fronczyk

Zagórze

21-070 Cyców

woj. lubelskie

Szanowna Pani,

Memoriał General Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Bielak z d. Osmolanka. Urząd Gminy Cyców przekazał nam Pani adres wraz z informacją, że Pani Matka była siostrą W. Bielak. W związku z tym zwracamy się do Pani z prośbą o pomoc w zdobyciu dodatkowych danych na temat W. Bielak. Posiadamy mało informacji na temat jej rodziców i rodzeństwa (kim byli, daty urodzenia i śmierci, czym się zajmowali, czy byli zaangażowani w działalność niepodległościową). Wiemy, że W. Bielak miała córkę Danutę zam. Hyjek, która po wojnie zamieszkała w Kanadzie. Czy ona żyje? Zależy nam na zdobyciu jej adresu. Może posiada Pani jakieś zdjęcia lub dokumenty, które mogłaby Pani nam udostępnić. Będziemy wdzięczni za wszelką pomoc. Tom I Słownika, w którym będzie biogram W. Bielak ma się ukazać w II połowie 2003 r.

Szanowna Pani, Dział Wojennej Służby Kobiet naszego Archiwum gromadzi materiały o wszystkich kobietach-żołnierzach I i II wojny światowej. Jeśli w Pani rodzinie są inne kobiety, które w czasie wojny były zaangażowane w działalność niepodległościową to jesteśmy zainteresowani uzyskaniem ich relacji (na podstawie załączonego schematu), zdjęć i wszelkich dokumentów lub ich kserokopii związanych z ich życiem (np. metryka urodzenia, świadectwa pracy, oświadczenia świadków, legitymacje odznaczeń itp.). Wszelkie materiały u nas zgromadzone są udostępniane jedynie w celach naukowych. Celem naszym jest utrwalenie wkładu kobiet w walkę o niepodległość.

Załączamy materiały na temat naszego Archiwum.

1. Ulotka o FAPAK
2. Ulotka o muzeum
3. Ulotka o Mem.
4. Schemat relacji i dk

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

list się wrócił 28.03 2
odnotuję:
adreset miezmany.

Toruń 20 I 2003 r.

MEMORIAŁ
General Marii Wittek
2. dz. 150/WSK-512/03

Pani Helena Pachowicz

ul. Szkolna 19 m. 1

20-124 Lublin

Szanowna Pani,

Memoriał General Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Bielak z d. Osmolanka. Za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Lublinie otrzymaliśmy kserokopie materiałów dotyczących W. Bielak z Zarządu Stowarzyszenia byłych Więźniów Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem” w Lublinie. W dokumentach tych był podany Pani adres. W związku z tym zwracamy się do Pani z prośbą o pomoc w zdobyciu dodatkowych materiałów na temat W. Bielak. Czy córka Pani Bielak Danuta Hyjek żyje? Czy mogłaby Pani udostępnić nam jej adres. Będziemy także wdzięczni jeśli zechce Pani przesłać do nas spisane własne wspomnienia o W. Bielak, która jak rozumiem była Pani ciotką. Załączamy schemat relacji WSK, może okaże się pomocny. Zależy nam zwłaszcza na danych dotyczących jej rodziców i rodzeństwa, nie wiemy także prawie nic o jej mężu. Może posiada Pani jakieś zdjęcia lub inne dokumenty, które mogłaby Pani nam udostępnić? Będziemy wdzięczni za wszelką pomoc.

Załączamy materiały informacyjna na temat naszej Fundacji.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502736

Toruń 20 I 2003 r.

MEMORIAL
General Marii Wittek
c. dc 150/254-412/03

Pani Helena Pachowicz
ul. Szkolna 19 m. 1
20-124 Lublin

Szanowna Pani,

Memoriał General Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się wybitna postać Wiktoria Bielak z d. Osmolanka. Za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Lublinie otrzymaliśmy kserokopie materiałów dotyczących W. Bielak z Zarządu Stowarzyszenia byłych Więźniów Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem” w Lublinie. W dokumentach tych był podany Pani adres. W związku z tym zwracamy się do Pani z prośbą o pomoc w zdobyciu dodatkowych materiałów na temat W. Bielak. Czy córka Pani Bielak Danuta Hyjek żyje? Czy mogłaby Pani udostępnić nam jej adres. Będziemy także wdzięczni jeśli zechce Pani przesłać do nas spisane własne wspomnienia o W. Bielak, która jak rozumiem była Pani ciotką. Załączamy schemat relacji WSK, może okaże się pomocny. Zależy nam zwłaszcza na danych dotyczących jej rodziców i rodzeństwa, nie wiemy także prawie nic o jej mężu. Może posiada Pani jakieś zdjęcia lub inne dokumenty, które mogłaby Pani nam udostępnić? Będziemy wdzięczni za wszelką pomoc.

Załączamy materiały informacyjna na temat naszej Fundacji.

- 1) Ulotho o FAPAKU
- 2) - " - o memowalek
- 3) Ulotho o muzeum
- 4) schemat Relacji WSK

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Toruń 14 II 2003 r.

L. dz. 871/WSK-413/03

Kopie

Pani Teresa Goś
ul. Sowia 3/17
20-323 Lublin

Szanowna Pani,

Dziękuję za odpowiedź na mój list i za przekazane adresy. W dokumentach jakie otrzymaliśmy ze Stowarzyszenia byłych Więźniów Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem” znajdował się adres do p. Heleny Pachowicz, ale na ul. Szkolną i wysłany przez mnie list wrócił się. Wyślę nowy list do p. Pachowicz, a także do córki W. Bielak do Kanady.

W sprawie Pani pytania o informacje o rodzicach i rodzeństwie Wiktorii Bielak to będziemy wdzięczni za wszelkie dane na ich temat, nie tylko daty urodzenia i śmierci, ale także informacje o tym czym się zajmowali (wiemy np., że rodzice W. Bielak posiadali gospodarstwo, ale nie mamy informacji o jego wielkości, o tym czy kogoś zatrudniali do prac itp.), jakie mieli wykształcenie, gdzie mieszkali, jak potoczyły się ich losy w czasie wojny. Proszę o możliwie najszersze informacje na ich temat, wszystko może okazać się pomocne w pisaniu biogramu.

Szanowna Pani, jeszcze raz dziękuję za list i zaoferowaną pomoc. Cieszę się, że udało nam się odnaleźć krewnych Wiktorii Bielak. Jednocześnie proszę o możliwie szybką odpowiedź gdyż Jej biogram ma ukazać się w tomie I Słownika. Załączam serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku

D. K.M.

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Toruń 18 II 2003 r.

MEMORIAL
General Marii Wittek

Kopie

L.dz. 370/WSK/03

Pani Danuta Hyjek
4596 HIRGSTON AVE
Montreal
H 4 A 2 K I
CANADA

Szanowna Pani,

Zwracamy się do Pani z następującą prośbą. Memorial General Marii Wittek, działający przy Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu przygotowuje do opublikowania Słownik kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród przeszło 300 kobiet odznaczonych tym wysokim orderem znajduje się postać Pani śp. Matki Wiktorii Bielak z d. Osmolanka. Adres Pani uzyskaliśmy od p. Teresy Goś z Lublina. Prosimy o opracowanie relacji z przebiegu służby Pani śp. Matki na podstawie załączonego schematu. Do relacji proszę dołączyć zdjęcie, a także wszelkie dokumenty lub ich kserokopie związane z działalnością Pani Matki. Interesują nas wszelkie informacje na temat Pani Matki, jej służby, a także działalności przedwojennej, społecznej, pracy zawodowej (z podaniem dokładnych dat). Nie posiadamy także prawie żadnych informacji na temat Pani śp. Ojca.

Ponieważ biografia Pani Matki przewidziana jest do I tomu Słownika, który ma ukazać się w tym roku będziemy wdzięczni za szybką odpowiedź.

Zwracamy się także z zapytaniem czy znana jest Pani postać Haliny Budny, w czasie wojny w AK KG, po wojnie zamieszkała prawdopodobnie w Kanadzie gdzie zmarła. Będziemy wdzięczni za informacje o niej.

Szanowna Pani, przesyłam materiały na temat naszej Fundacji. Załączam pozdrowienia i mam nadzieję, że zechce Pani nam pomóc.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

- 2et.
1/ Schemat rel. WSK
2/ Inf. o FAPAK
3/ -/- o Memorielu
4/ -/- o Muzeum WSP

Toruń 21 II 2003 r.

L.dz. 414/WSK/03

kopie

MEMORIAL
Generał Maria Wittek

Pani Helena Pachowicz

Al. Warszawska 46

Lublin 20 - 803

Szanowna Pani,

Zwracamy się do Pani z następującą prośbą. Memoriał Generał Marii Wittek działający przy Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Kobiet” w Toruniu przygotowuje do wydania Słownik Kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari. Wśród ponad 350 odznaczonych jest Wiktoria Bielak z d. Osmolanka. Adres Pani uzyskaliśmy od p. Teresy Goś (posiadaliśmy też Pani stary adres na ul. Szkolnej, który figurował w aktach otrzymanych ze Stowarzyszenia byłych Więźniów Politycznych Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”, ale wysłany na ten adres list wrócił się). Prosimy Panią o pomoc z opracowaniu biogramu W. Bielak. Czy nie zechciałaby Pani opracować relacji z przebiegu jej służby wojennej na podstawie załączonego schematu. Proszę o opisanie wszelkich znanych Pani faktów z życia prywatnego, zawodowego i służby wojennej z podaniem jak najdokładniejszych dat. Posiadamy np. niewiele informacji o jej życiu w okresie międzywojennym - gdzie pracowała i w jakich latach, kim był jej mąż itp. Będziemy wdzięczni za wszelkie informacje.

W tej sprawie napisaliśmy już do p. T. Goś i do córki W. Bielak p. Danuty Hyjek.

Załączamy materiały informacyjne na temat naszego Archiwum (poprzednia nazwa Fundacja „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej”).

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp
Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

2 et.

1/ Schemat rel.

2/ Wotke o Fundacji

3/ - II - o Mem.

4/ - II - o Muzeum.

W. 515/04

b. m. n.
teczka VII
Bielak

Toruń 30 VI 2004 r.

L. dz. 1872/F. 2/04

kopie

Pani Kazimiera Oleńko
ul. Grunwaldzka 19/5
83-000 Pruszcz Gdański

Szanowna Pani,

W imieniu prof. Elżbiety Zawackiej dziękuję za przesłanie fotografii rodziców i najmłodszego rodzeństwa W. Bielak. Proszę jednak o zaznaczenie na załączonej kserokopii, kto jest kim a także o podanie chociaż przybliżonej daty jej powstania - chcemy dobrze opisać to zdjęcie. Zostanie ono umieszczone w naszym Archiwum Wojennej Służby Polek w tezcze osobowej Wiktorii Bielak o numerze inwentarza 3342/WSK. Biogram Wiktorii Bielak znajdzie się w I tomie „Słownika Kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari”, który niedługo idzie do druku.

Czy może Pani napisać jaki stopień pokrewieństwa łączył Panią z śp. Wiktoria Bielak?

Szanowna Pani, w naszym Archiwum gromadzimy też materiały o wszystkich kobietach-żołnierzach I i II wojny światowej. Może zna Pani kobiety-żołnierzy, które mogłyby przesłać do nas swoje relacje ze służby wojennej. Będziemy wdzięczni za wszelką pomoc. Załączm materiały informacyjne na temat naszej toruńskiej Fundacji i działającego przy niej Memoriału General Marii Wittek.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej
i Dokumentalistka Archiwum WSK

200

- 1/ Ksero fot. rodziny W. Bielak VM
- 2/ Ulotka o Fundacji
- 2/ — — — — — Memoriale
- 3/ — — — — — wydawnicze
- 5/ Schemat relacji WSK

W. 818/04
kopie

b.m.v
fotokopie VM
Zielek

L. dz. 2916/K-87/04

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

Elżbieta Zawacka
87-100 Toruń, ul. Gagarina 136 nr 26
☎ 056 / 651 73 44
e-mail: zawacka@wp.pl

MEMORIAŁ GENERAL
MARII WITTEK

Szanowna Pani
Kazimiera Olejko
□□-□□□□

23 XI 2004

Szanowna Pani,

Przesyłam zamówione egzemplarze "Stożnika VM Kobiet" - prosimy o przekazanie mem. wraz ze zdjęciem temat. Elżbiety Zawackiej zapisać o wy. spie. sp. Wiktorie Białej spisać w swojej spuźźnie matematyka o Oddziale 120000 Pow. Kłonego była komendantką. Była byśmy wdzięczni za ksero-kopie. Z wyrazami szacunku Danka Kromb. Sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

BIELAK

1 kopia u E2

L. dz. 2916/K. 271/04

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
16901506-4675-128-00-0

Elżbieta Zawacka
87-100 Toruń, ul. Gagarina 136 nr 26
☎ 056 / 851 73 44
e-mail: zawacka@gwp.pl

MEMORIAŁ GENERALNY
MARIII WITTEK

POW
PWK

WSK-
-AK

Szanowna Pani

Kazimiera Olejko

□ □ - □ □ □ □

23 XI 2004

Szanowna Pani,

Przesyłam zamówione egzemplarze "Sędziwie i kobiety" -

prosimy o przekazanie moim uwag na jego temat.

W imieniu prof. Elżbiety

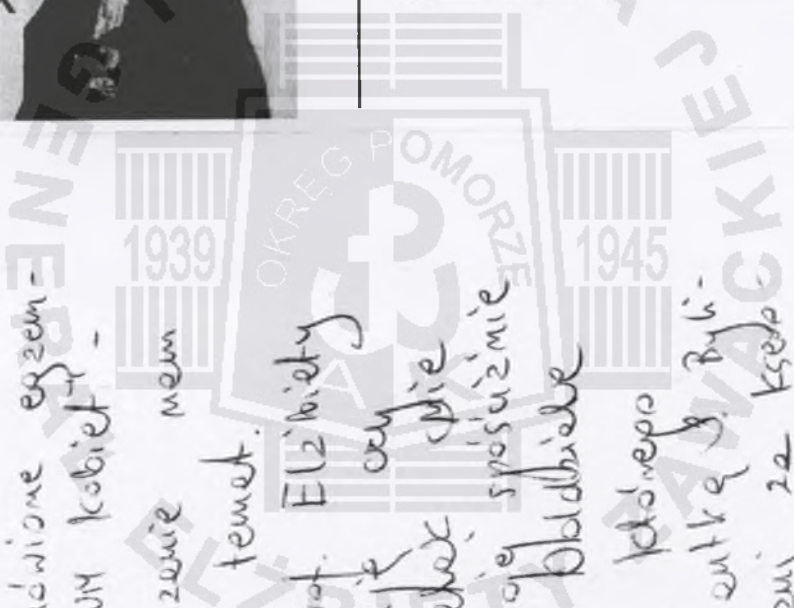
Zawackiej zapytuję czy

prof. Nikołajewicz nie posiada w swojej spuźźnie materiałów o Oddziale

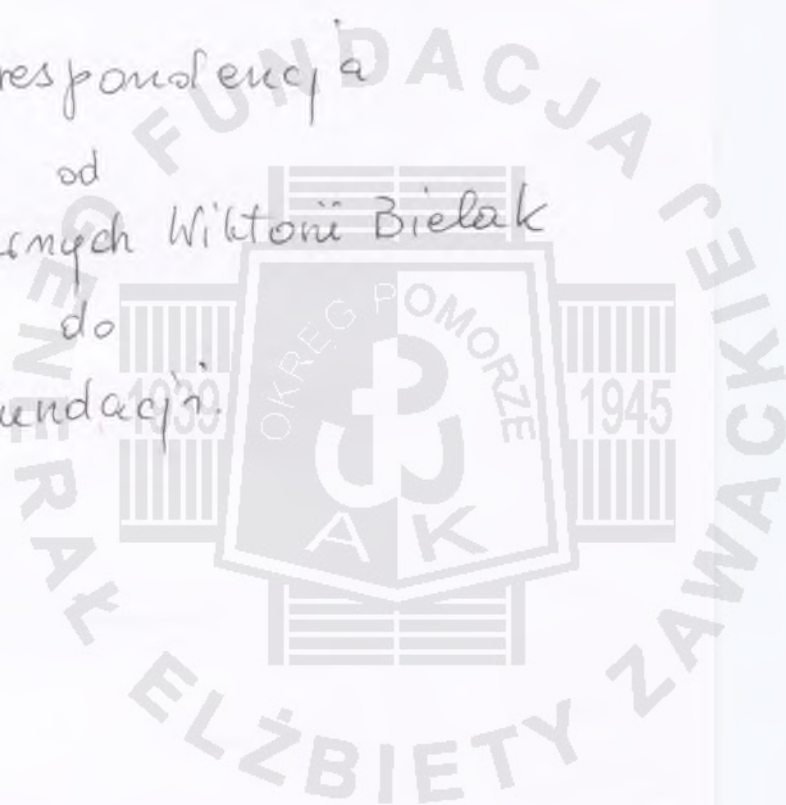
żeńskim POW, którego była komendantką? Byłybyśmy wdzięczni za wszelkie kopie!

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromb
sekretarka prof. Elżbiety Zawackiej

Korespondencja
od
Krewnych Wiktonii Bielak
do
Fundacji

Teresa Gos
20-323 Dublin

Dublin 01.02.2003.

Kopie nr E2

ul. Sowie 3/17

tel. (081) 744-13-52

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek w Toruniu"	
Wpłynęło dnia:	11. 02. 2003.
L. dz.	362/WSK-612/03
KAT	
Załączniki:	
Referent:	DW/H mawieraniu

Fundacja

"Archiwum i Muzeum Pomorskie AK
oraz Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

do Państwa pismo z. ob. 148/WSK-612/03
z 17.01.2003. uprzejmie informuję, że jestem córką Adeli Francuzki-
która jest siostrzenicą Wiktorii Bielak i wraz z mamą i rodkiem
jestemy wdzięczni Państwu za przechowywanie historii-walki niepodległościowej
mamy Polek - Bohatek.

Chciałabym Państwu pomóc w wyszkaniu jedynej najbardziej
miarypodstępnej informacji o naszej kuzynce Wiktorii Bielak
i podaje adres jej córki zamieszkałej w Londynie.

Danuta Hlyjek 4596 Hingston AVE Montreal
Canada H 4 A 2 K 1

Dużo informacji na temat zamienkowie, pracy,
awenturawie W. Bielak może podać Kuzynka Helena Pachowicz
zam. w Lublinie Al. Marmoscha 46 tel. (081) 5338372,
która blisko mieszka i "żyły jako siostry" (rozmawiałam
z nią po otrzymaniu przez moją mamę od Państwa listu)
Pomimo podanego już wieku (87 lat) i niepełności nie bardzo
dobrze pamięci i dlatego odpowie Państwu telefonicznie lub
listownie na interesujące pytania.

Jeżeli chodzi o zdjęcie, pamiętam to rodzina nie ma
periade (moje ma jeszcze córkę Danutę) pamiętam 86

oddane do Muzeum pod zegarem w Sublinie i Muzeum pod Zamkiem i prawdopodobnie oni posiadają dużo informacji na temat wallei i działalności w. Przelaki.

(w. Przelaki zamieszkały w sąsiedztwie w Sublinie Pod Zegarem)

Teraz mogę Państwu coś jeszcze proponować. W uzyskaniu informacji na temat rodzin i rodzeństwa to często jest trochę tylko prośbę o informację czy chodzi tylko o daty narodzin i zgonów, czy coś więcej? - postaram się jak najbardziej Państwu pomóc.

Z poważaniem

Terese Gos

P.S. Knieć zapytania i informacje proszę przysyłać na mój adres pocztowy mama Helle Franzyk amienia sama i często jest przez otwarty okres w dzieci w Sublinie.

T. Gos

Janeta Sygela
4596 Kingston Ave.
Montreal, Quebec
H4A 2K1
Canada

Montreal 14. IV. 2003

Fundacja

Archiwum i Muzeum Pomorskie
A.K. - oraz W.S.P.

Pani Dorota Krowiec

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek w Toruniu"	
Wpłynęło dnia:	22.04.03
L. dz.	2033/WSP-4 (2/03)
	NI
Załączniki:	
Referent:	szkolenia Pani.

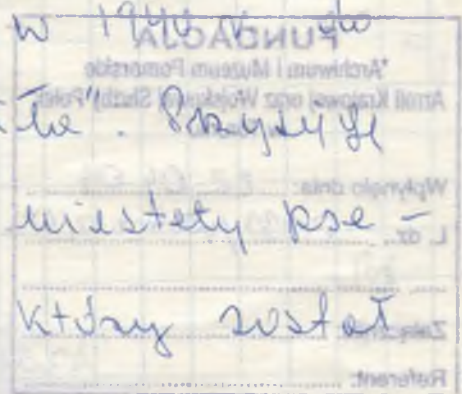
Odpowiadając na list Fundacji, który otrzymałam dnia 7-go kwietnia br. postanowiłam w miarę możliwości wcielić w życie wspomniany przebiegiem schemat. Matkę moją Wiktorię Bielik z domu Osuata urodziła się w Lutynie 1896 roku we wsi Dziekonicz pow. Krasnik woj. Lubelskie. Rodzice Józefa z domu Guczińskiego i Tomasz Osuata mieli 10 no dzieci. i byli na gospodarce rolnej. Matka moja ukończyła szkołę podstawową w Lutynie pow. Krasnik woj. Lubelskie. Wiekami 17 jej najstarszy siostrzeńcy wstąpiła do P. O. W. w hali o niepo- dzielności Polski. Jako funkcyj tam pełniła niestety nie jestem w stanie na to odpowiedzieć. Była członkiem tej organizacji w Polsce przed wojną udzielała jej w pracy społecznej i kulturalnej z pomocą biednym. Ostatnie odwołanie Szebrzyński Krzysztof Rusty 88

L. GZ. 2033/1054-4 12/07
Zakres: NI
Referent: Szkoła Państwowa

Państwowa Szkoła

Odpowiadając na list Fundacji, który otrzymaliśmy dnia 7-go kwietnia b.r. postaram się w miarę możliwości uwzględnić wszelkie uwagi i uwagi na. Zaproponuję schemat. Matka siostry Wiktorii Bielek z domu Osuła urodziła się w Lubym 1896 roku we wsi Dzierżkowice pow. Krasnik woj. Lubelskie. Rodzice Józefa z domu Guczińskiego i Tomasz Osuła mieli 10-20 dzieci. I była na gospodarce siostry. Matka siostry ukończyła szkołę podstawową w Urzędowie pow. Krasnik woj. Lubelskie. W okresie I wojny światowej wstąpiła do P. S. W. w walce o niepodległość Polski. Jako funkcyjna pełniła niektóre obowiązki w tej organizacji w Polsce przedwojennej udzielała się w pracy społecznej i kulturalnej z pomocą biednym. Została zatrudniona Szkołą Państwową Krasnik (została zatrudniona jako sekretarka w redakcji gazety ABC w Lublinie a następnie po jej zamknięciu w Lublinie Miejskim Wydział Opieki Społecznej %).

w Lublinie. Ostatni adres zamieszkania Lublin
ul. Narutowicza 13 m 39. Po wybuchu II wojny
światowej matka moja wstąpiła w 1941
r. w. i przyjęła pseudonim „Piaś”. Później
odbiła się komendant komendy miastety pse-
udonimem jej mi panistom, który został
zrehabilitowany przez gestapo i tam zginął.

W mieszkaniu naszym odbył się tajne
zebranie. Matka moja została aresztowana dnia
27 sierpnia 1941 r. Zabrana z brzo do gestapo
pod k. zw. „Reges”. Była torturowana i zginęła
9 września 1941 roku. Za swoje postanie i śmierć
została odznaczona pośmiertnie Krzyżem Wirtuti
Militari V ej klasy. Natomiast kupię tego dokumen-
tu oraz jej fotografię z roku 1939.

Ojciec mój Józef Piasecki brał udział w I ej
wojnie światowej był sanitariuszem. Po wojnie pracował
w Urzędzie Skarbowym w Lublinie. Na skutek
kruchości zdrowia był choroba płucna, zmarł
w 1922 roku przeżywszy lat 33. Matka moja
pozostała wdową do końca życia troszczyła się
o moje wychowanie. Mam nadzieję że opis mój

odbięty z powodzeniem i został
wzięty jemu panu, który został
aresztowany przez gestapo i tam zginął.

W mieszkaniu naszym odbył się tajne
zebranie. Matka moja została aresztowana dnia
27 sierpnia 1941 r. Zabrana z biuro prosto do gestapo
pod k. zw. "Reger". Była przesłuchana i zginęła
9 września 1941 roku. Za swoje postawy i śmiałość
została odznaczona posmiertnie Krzyżem Wirtuti
Militari I i Klasy. Dotychczas kopie tego dokumen-
tu oraz jej fotografii z roku 1939.

Ojciec mój Józef Bielański brał udział w I i II
wojnie światowej był rannym. Do wojny pracował
w kopalni kruszczyku w Serbii. Na skutek
kruchości był choroba płucna, zmarł
w 1922 roku przesypany lat 33. Matka moja

pozostała wdową do końca życia troszczyła się
o moje wychowanie. Mam nadzieję że opis mój
będzie pomocny dla Fundacji. Jeśli zaś chodzi
o p. Helenę Budny to nieśmiało mi mogę wskazać
Zadanie informacji nie o niej mi strasznie
dotychczas nigdy

Notatki
z
rozmo¹ telefonicznymi -

p. 8/8/04

A. MW

Notatka z rozmowy telefonicznej:

Dnia: 23.11.2004 r.

Osoby: p. Oleńko (siostrzenica Wiktorii Bielak) z sekretarką Fundacji Anną Wankiewicz
Pani Oleńko podała listę osób, które chciałyby za zaliczeniem pocztowym zakupić Słownik
Kobiet Odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari:

1. Helena Pachowicz, Aleja Warszawska 46, 20 – 803 Lublin
2. Irena Nęcka, Tylice, 59 – 900 Zgorzelec
3. Jadwiga Tułaczyk, ul. Jeleniogórska 42, 58 – 400 Kamienna Góra
4. Wiktor Żak, ul. Winiary 8, 77 – 430 Krajenka

Anna Wankiewicz

p. 818/04

b.m.v
fotokopie w
Bielak

27

Data: 19.11.2004 r. (piątek)

Dzwoniła p. Kazimiera Oleńko, siostrzenica Wiktorii Bielak, zamieszkała w Pruszczu Gdańskim przy ul. Grunwaldzkiej 19/5. Pani Oleńko chciała zamówić za zaliczeniem pocztowym 5 egzemplarzy *Słownika Kobiet Odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari*

Anna Wankiewicz
Anna Wankiewicz
Sekretarka

p. 536/04

b. MR
też VM
Bielak

Rozmowa telefoniczna 9.07.2004 r.

Pani Oleńko z Pruszcza Gdańskiego (siostrzenica Wiktorii Bielak – VM)
z sekretarką Anną Wankiewicz

cel: W nawiązaniu do listu Pani Profesor p. Oleńko poinformowała, że zdjęcie które wysłała zostało zrobione ok. 1918 r., na kolanach siedzi 2- letnia dziewczynka Irena Ryc (ur.1916r.), u ojca na kolanach Anna Patempa (ur. 7.07.1910r. – żyje i mieszka w Warszawie), a obok Matki stoi Aniela Augustowska . Niestety nie może ustalić kim jest ta dorosła osoba, która stoi z tyłu.

Pani Oleńko pyta czy będzie jakaś uroczysta promocja „Słownika kobiet odznaczonych Virtuti Militari”

1 rozmowa z Kevlino Bienkowski
28.11.2003 r. (notowała P. Krowczyńska)

Wende Bienkowskie

Rodzime pochodzenie z Ukrainy, po 1 w.św.
do Lwowa i urodziła się na Ukrainie;
skłoniła gimnazjum
Lofie Kossak - Szcuka córka mieszkała
w W-wie i tam zamieszkała z któryś;
gdzieś pracowała.

Prze Szcuka z miejscowości z Bienkowskim
[FOP - o działalności religijnym]

Prze cały czas w W-wie w okupacji,
ślub par procure w kościele więztek
(rekomenda) je zastępowanie
Reussbrück - opiekę nad koleżankami,
żeby się nie rozamala.

Spotkanie 26.11.1945 r. w Gręstodna-
wie z mężem.

Zemieszkała w otwaku. Represjali under,
dzielili się czym mieli (pomoc mater-
nielne i ciepła)

Sym Jan Bienkowski (zm. /)

Pracowała - po wojnie w spół. pracowa-
ła. (na drodze) z tej dentystyce
co na Powiatu. Gdy odes-
zła z broniem na Powiatu otrzymała
kapitał. i więcej mi

(Janowski "Podziemne Powiatu /
FOP.

ktos nie miał się podzielić to u
nich mieszkał. Opiekował się pokój
Gertrude. Bardzo opiekuńcza - wobec
2 marte wzięła me serce / bliskich i
przyzwyczajenie do domu. Tym ludziom
poprzez / piel, które zabrała / daleki
wspierała me pogrzeb / L. Wenzel
Rodzice - majątek me Alonimie
Lublin - matka starsze / przeżyła wojnę
i mieszkała z otwockiem
siostra jedyna wileńska (starsze)
brat Edward - młody
przeżył wojnę, chyba nie

Ojciec z matką na Ukrainie
Młotki gdańskie pracujące.
Gimnazjum i ten dzień matury

[brak zdjęć]

brak kontaktu z rodziną,
nie wiadomo czy żyje.

Keroline Bienkowska

Bromieńskiego 21 m/70

01-780 Warszawa.

piątek 31.03.

Rozmowa telefoniczna z p. Bienkowską / symo-
ne u. Bienkowskiej /.

- p. Bienkowska mieszka w Sławkowie. Jej mąż
(Symon Bienkowski) zmarł 3 lata temu /
w domu nie ma dokum. dotycząca
w. Bien'. Nie o niej, że pochodziła
z Kresów Wsch., że miała brata i siostrę
siostrę w czasie wojny była w Ravensbrück,
nie ma inf. czy siostrę w konspir. /
Teściowa po wojnie nie pracowała / ma
utrzymanie męża; dopiero ~~po~~ ~~komuś~~
z jej matką przed emigracją zaczęła
pracować / nie pamięta gdzie. Zmarła
16 VIII 1942 w. / w Świdnie /, pochowana w Brodnicy
Jej mąż zmarł 1961 w. Brak krewnych
w W-wie. Przed śmiercią opiekował się
ją mąż prof. Krystyna Kersten / mieszka
tędy lata temu mieszkał w Warszawie, i
ster jej adnotacja jest niezgodna z miejscem
w W-wie.

tel. do pracy? do p. Bienkowskiej
00 46 8 313316

o tel. prywat. 00 46 8 654 3513

(matouš D. Kromp)

T: 3342/WSK

MS/119

2

534

1. N + BIELAK 2d. Damska

2. I, ps. Wiktoria "Wiktoria", "Pisze" c

3. ur. 24 II 1896 c. Tomasz

4. st. st. siera

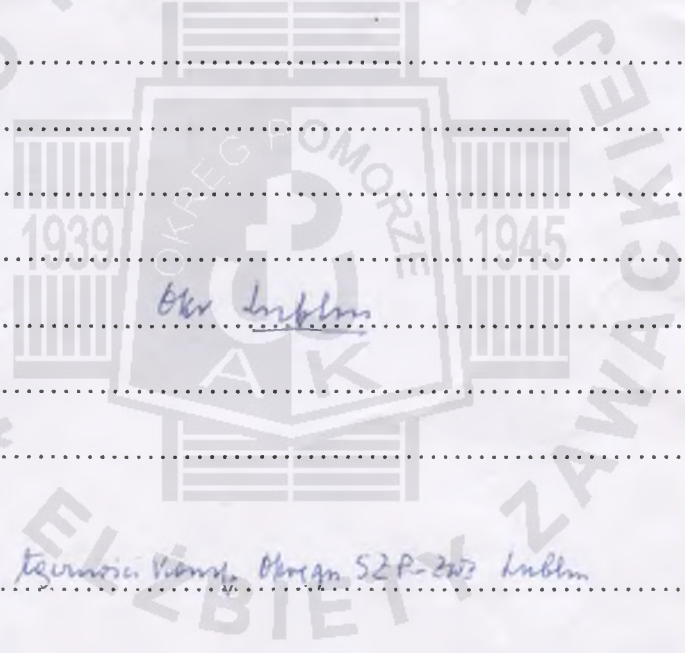
5. Org. P.K.

6. przydz. Okr. H. w. Okr. Lublin

7. funkcje Krajowe techniczne Biuro Okr. S2P-203 Lublin

8. nr 12.815 Nr karty 25

9. źr. uchwała Nev. SPP Nowoż. s. 536

D KW wyprzedaż Teściu K.

1. Hedd. Bielek Wiktoro, St. sierfant, 12815, 5. AM OKHava, "Wiktoro", s. 536, 723,
2. HN. 1978/5 MHK.
3. B. Polak, myślarz anodit s. 366, Sp OKr-H-ua 2085, 2X. 6. 64,
- 4
- 5 SPP nev.
- 6
- 7 800.

(30) D 12r

BIELAKOWA WIKTORIA z d. Osmolanka, „Pi-
ła”, „Wikta” (24 II 1896–29/30 VIII 1941), ur.
w Dzierzkowicach, zam. w Lublinie, c. Tomasza
i Józefy z Grudzińskich; przed I wojną światową
uczestniczka walki niepodległościowej; w konsp. od
października 1939 w SZP-ZWZ, do lipca 1940
kurierka do specjalnych zleceń w komendzie Okręgu
Lublin „Trzcina”, kierowała komórką więzienną, od
sierpnia t.r. do marca 1941 była szefem łączności
konsp. po Celinie Iwanowskiej (zob.) i jedyną łącz-
niczką komendanta Okręgu do kontaktów z KG
ZWZ w Warszawie; aresztowana 28 VIII 1941
w biurze Opieki Społ., badana „Pod Zegarem”,
torturowana, w śledztwie nic nie ujawniła, powiesiła
się w celi; odzn. pośm. orderem Virtuti Militari, st.
sierż. (wg zapisu w księdze cmentarnej zmarła 9 IX,
wg relacji zebranych „Pod Zegarem” j.w.).

12, poz. 2; 118; 123, sygn. III/21/12; 140, t.1, s. 1, poz. 2; 254, s.
15–16, 21, 191–192, 314; 1277, s. 228; ref. Janiny Gołębiowskiej.

BIELAKÓWNA BRONISŁAWA (ok. 1925–9
IX 1943), zam. w Bielance w pow. nowotarskim;
rozstrzelana za udzielanie pomocy partyzantom; po-
chowana na cmentarzu w Rabie Wyżnej.
571, s. 244.

BIELAWSKA ANNA (25 VIII 1870–4 VI 1943),
zam. w Zagajach w pow. miechowski; rozstrzelana
w egzekucji zadenuncjowanych czł. i sympatyków
Polskiej Wojskowej Organizacji Rewolucyjnej.
400, s. 62; 1105, s. 185, przyp. 30.

BIELAWSKA ANTONINA (1924–27 XII 1944),
zam. w Kuźnicy Błońskiej w pow. sieradzkim, c.
Józefa, gajowego, i Władysławy; rodzina działała
w konsp., A.B. była łączniczką Obwodu ZWZ-AK
Sieradz; aresztowana 24 XII 1944 z ojcem i bratem
Władysławem oraz 12 osobami, wszyscy oskarżeni

UNDACJA

Zocznik Lubl. (jedna
zadanie
recz. konsp.)
1965 - 8
entylk. Ceben, Men'cowsk
Struktura z terajor, organ,
obsadę personal oraz
Komentaryj lubel.
dokrepu AK.
s. 228.

ŻBIETY

J. Ceber, Ludzie lubelskiego Okręgu AK
Imię wiadomo z którego wydanie

kryptonim OP 15/1. Pod jego dowództwem oddział ten wykonał ponad 20 akcji i stoczył kilka walk z Niemcami.

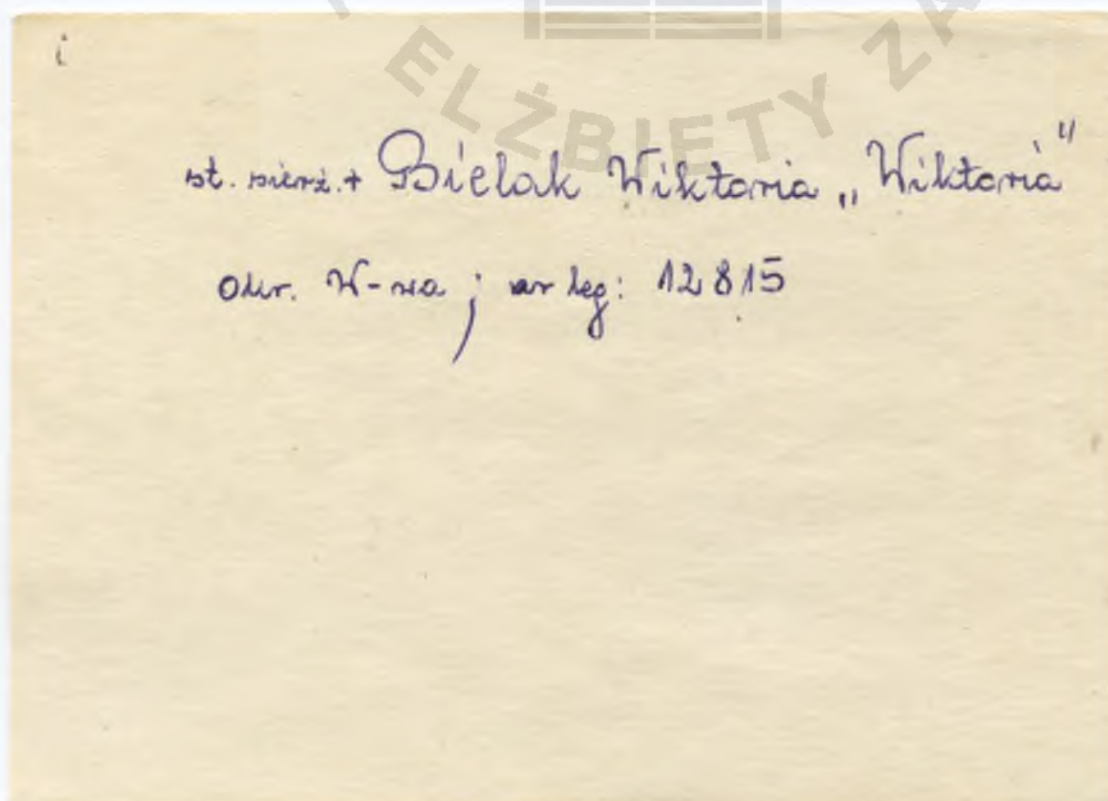
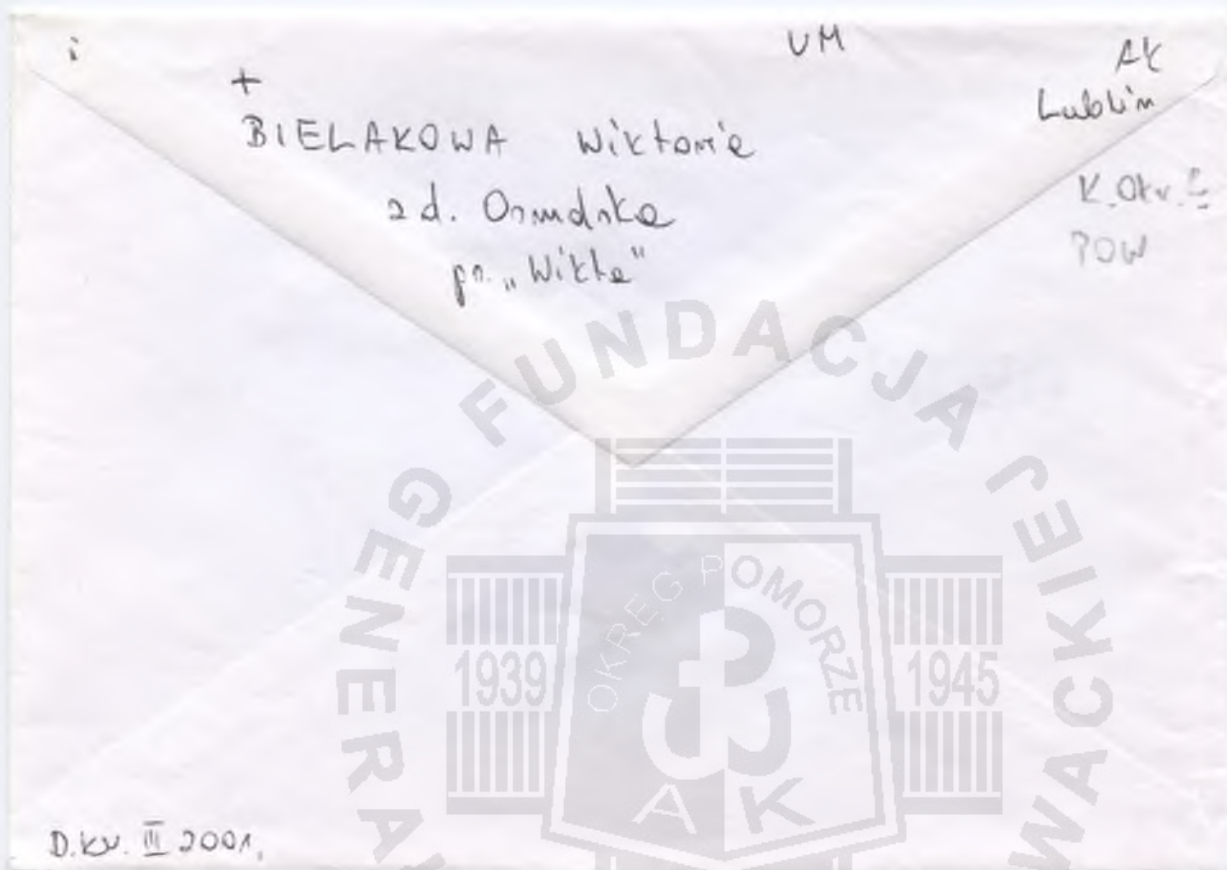
Po wejściu Rosjan był usilnie poszukiwany przez NKWD i UB. Wiosną 1945 r., z podobnie jak on zagrożonych, utworzył oddział partyzancki. Od jesieni 1945 r. związany z organizacją WiN. Był dowódcą zgrupowania oddziałów WiN, a następnie zastępcą inspektora puławskiego WiN do spraw bezpieczeństwa. W tym okresie awansował do stopnia kapitana (wg niektórych relacji otrzymał stopień majora). Poległ 23 VI 1946 r. we wsi Piotrkówek pod Trojanowem w walce z grupą saperów z 1 DP, ochraniając referendum, gdy wraz z kilkoma swoimi ludźmi zjawiał się u miejscowego kowala, aby podkuć konie.

Bielak Wiktoria (z domu Osmolanka), ps. Piła, Wikta.

Urodziła się 24 II 1896 r. w Dzierzkowicach (pow. janowski). Podczas I wojny światowej działała w POW. W okresie międzywojennym pracowała w Zarządzie Miejskim w Lublinie. Z konspiracją związała się już jesienią 1939 r. wstępując do SZP, i od początku swej działalności pracowała na odcinku łączności kurierskiej. Należała do bliskich współpracowniczek Stefana Lelka. Po aresztowaniu w lutym 1941 r. Marii Walciszewskiej („Jadwiga”) przejęła po niej funkcję kierowniczkę łączności konspiracyjnej Komendy Okręgu ZWZ Lublin. Była w tym czasie jedyną łączniczką, która znała bezpośredni kontakt na Komendę Główną ZWZ. Aresztowana 9 IX 1941 r., tego samego dnia popełniła samobójstwo w kazamatach gestapo przy ul. Uniwersyteckiej w Lublinie. Pośmiertnie została odznaczona VM V kl.

Bieniecki Aleksander Franciszek, ps. Łódzia. Dyplomowany oficer służby stałej piechoty w stanie spoczynku; podpułkownik.

Urodził się 15 X 1892 r., z zawodu inżynier. Od listopada 1918 r. był żołnierzem służby stałej WP (w 1930 r. ukończył WS Woj.), ostatnio pełnił funkcję zastępcy dowódcy 4 pp Leg. W maju 1934 r. został przeniesiony w stan spoczynku. Na terenie okręgu lubelskiego pojawił się przy końcu 1942 r. lub na początku 1943 r. i objął funkcję szefa II oddziału sztabu

6

Bielakowa Wiktoria
ps. "Wiktoria" (zdj.)

Okr. Lubelski
AK

FUNDACJA

J. Gaban, Z. Mankowski, Z. Zwizdek, A. Walicki
 "Dziennik Armii Krajowej w Okręgu Lubelskim" 1939-1945

ER 101/88

1939 1945 1947

z

†1941
BIEŁAKOWA WIKTORIA
ps. "Wiktoria"

242
AK
Lublin

Łączniczka konspiracyjna Okręgu
 Lubelskiego 242 - AK, także kurierka
 sztabu K 242. AK rotokawa 4 1941, poprosiła
 o swobodę

zob. Śleski, Polskie Wojsko T. 3 Roc
 Warszawa 1986, s. 248

B. FAPAK

A. Łoj

VM

174
Lublin

Brilak W

odm. posmiertnie; rozkaz 25/17 2 XI 41

"i"

VM

174

1930

52P

ZHZ

Lublin

KOMENDA AK
LUBLIN

† БИЕЛАНОВА Никто́на zd. Osmolska
ps "Nikto"

Dziełaczka POK. Kierownik Łączności konspiracyjnej
od lutego-marca 1940 do marca-kwietnia 1941. Pracowała
i Łączności kwateronowej od samego początku konspiracji.
z chwilą aresztowania Celiń Szanowskiej była jedyną
Łączniczką posiadającą kontakt na sztab MG ZHZ i H-iii.
Aresztowana przez Gestapo, Podlega badaniom i qmedu
lubelskiego Gestapo ("Pod Zegarem") popełniła samobójstwo
posmiertnie odm. VM v Kwiec.

Zob. Ceban, Mańkowiński, AK Lublin 1/s 21, 191,
192, 314. Zdjęć s 16.

40p. X 2000

Wpisać do PWK

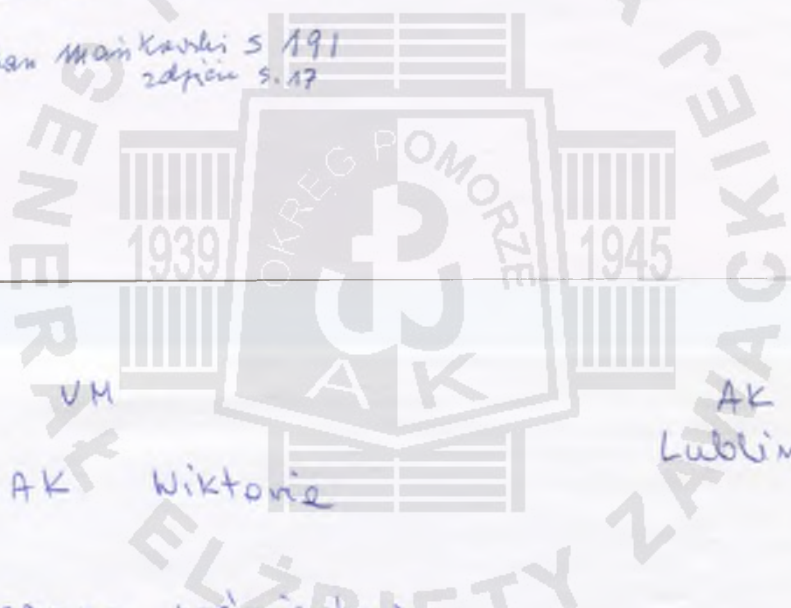
AK,
Lublin

+ Bielakowa Wiktoria pn Wikta

zd. Osmałanka

Kierowniczka Komisji Kwest. po Świątobliwej
Pracowała w Komisji Kwest. od samego początku Komisji.
Po aresztowaniu Świątobliwej była jedyną kierowniczką posiadającą kontakt ze stałą KP ZZZ w Warszawie. Wskrocie z nią zostały aresztowane. Podczas badania w gmachu Lubelskiego gestapo (pod zupami) popełniła samobójstwo. Przed wojną była częścią działalności POW. Po śmierci miała odznaczony żółty V M

zob. Ceban Maria Karli 5 191
zdr. 9.17

i

UM

AK
Lublin

BIELAK Wiktoria

- odznaczona posmiertnie
rozkaz 25 / BP 2 11 XI 41

Zob. SPP - poszukiwanie J. Kuczyńskiej
12.1 do p. 226/2001 Konesp. E.2 /

D. Kr. X 2001.

i

FK-W-va
Lublin?

BIELAK Wiktoria ps. "Wiktoria"
st. sierżant, k. 5, nr. 12815

Łob. P. Peszowski, Order Virtuti Militari
i jego krewni
Hallmark Press, Miami, Florida, USA
str 536, 1992.

u. 20.09

1	Nazwisko	Bielak Wiktoria	brak teczek
2	Imię	Wiktoria	
3	Data urodzenia	-	
4	Stopień wojsk / tytuł	st. sierżant	
5	Organizacja	-	
6	Przebieg org / jednostka	AK Okręg Warszawa Lublin	
7	Funkcja	-	
8	Nr Karty	12 815	
9	Wzrost	uchodźstwo	

i

Marec

Z.WZ-AK
Okr.
Lublin

Bialakowa Wiktoria
ps. "Wikta"

członkini POW I. ej wojny ś.w. działaczka społeczna.
W marcu 1940r objęła funkcję kierowniczką łączności
konsp. w kom. okr. lubelskiego Z.WZ-AK. Aresztowana
w kwietniu 1941r. uwięziona w gmachu lub. gestapo
"Pod Legarem", torturowana, powiesiła się w celi.

Żob. Jerzy Ślaski "Polska Walcząca" Tom III str. 248

Wyd. Inst. Wydawn. "Pax" W-a 1985r.

MM 2002n.

Bialakowa Wiktoria z d. Osuska
VM
Lublin

Żob art Marek Gulij Warszawa 4/2002 s 187/19

"i"

VM

AK

Lublin

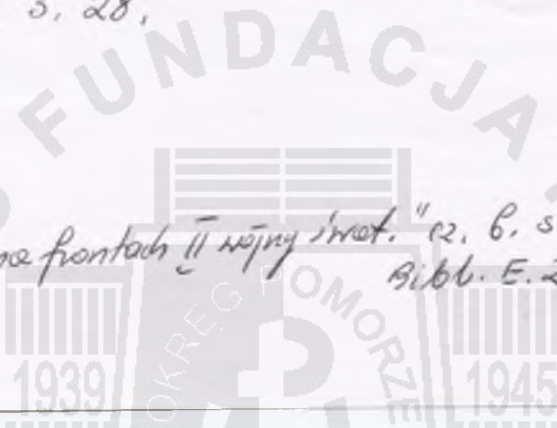
BIELAK Wiktonia

ps "Pita", "Wiktonia"

H. J. Ceban, "Luchie lubelskiego Okregu AK",
Lublin 1995, s. 28.

Zob. Strzeka Pol. na frontach II wojny swiat. "cz. 6. s 115.
Bibl. E. 2.

Zop. X. 2000.

i

VM

AK

2W2

Lublin

BIELAK Wiktonia

ps "Pita"

- We Wniosku o odzroczenie jej VM stwierdzo-
mo: "Aresztowane przez Gestapo i tortu-
rowane nic nie odzwadziszuj pojemia
w niezemiu samobojstwo przez fowie-
szemie sie".
wpisane do
zindek

Zob. Filipow K, Onder VM 1932-1945, W-wa 1990,
s. 146

S. 6. IV 04

Wiktoria Bielakowa, ps. Piła, Wikta (ur. 24 II 1896 r.), już przed I wojną światową uczestniczyła w walkach o niepodległość. W czasie okupacji działała w konspiracji od października 1939 r. Od lipca 1940 r. była kurierką do specjalnych zleceń w kwaterze Okręgu Lublin „Trzcina”, kierowała komórką więzienną. Następnie była szefem konspiracyjnej łączności i jedyną łączniczką komendanta Okręgu do kontaktów z KG Związku Walki Zbrojnej w Warszawie.

28 VIII 1941 r. została aresztowana. Pomimo że w śledztwie była torturowana, nic nie ujawniła. 30 VIII 1941 r. powieszona w celi. Pośmiertnie została odznaczona orderem Virtuti Militari.

Bielakowe

Wiktoria

TK Lublin

*3/14
-100 Tomu*

W-wo 1956
Sierści Jerzy s. 248
1/1939-49/

Tolke Włodzice T.3.
Koc.

- znane dzieło społeczeństwa
zawiera w sobie wiodące i u.s.
p.s. "Witke, twój kawał."
Tętno "konst." w kom. Lub.
objęte w 1940 r. o awant.
i rozstrzel. raport i kom.
imz. Główny M. Nowosłob.
To ja "siemka" "witke" uprzed.
dwa kierunki do zabój.
specjalnych, bycie, jedyną
osobą w kom. mającą
kontakty z szefem "Kozła"
w W-wie. Arszel w 1944
wziętą w niewolę lubel.
gesto "tak zabójca" tortur.
z obawy sygnalizacja
sie.

"Ze Wdusci i Lud
1988 nr 16

S. T.
autyk.
Syzyk w odzieniu
"Ocalić w pamięci potomych."
- papet mi e samobójstwo
me Zentku Lub.

BIELAK *Wiktor***IA**

